

Tankotanssin kilpailukoreografian luominen POSAn säännösten mukaan

Hulda Rankanen

Opinnäytetyö
Liikunnan ja vapaa-ajan
koulutusohjelma
2017

Tekijä Hulda Rankanen	
Koulutusohjelma Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Tankotanssin kilpailukoreografian luominen POSAn säännösten mukaan	Sivu- ja liitesivumäärä 37 + 1
<p>Tässä työssä tavoitteena oli tutustua POSAn, kansainvälinen tankotanssin lajiliitto Pole Sports and Arts World Federation, Code of Pointsiin ja sen pohjalta pohtia, miten tankotanssikilpailijan tulisi ottaa eri osa-alueet huomioon. Työssä keskityttiin yhteen kilpailuluokkaan (Seniors 18-49) ja haastateltiin myös Suomessa päätuomarina toimivaa Nanna Halosta.</p> <p>Tankotanssi lajina perustuu moneen eri lajiin, tärkeimpinä intialainen tolppa, kiinalainen tolppa ja eksoottinen tanssi. Suomessa ensimmäinen tankotanssikoulu perustettiin 2007, ensimmäiset SM-kisat järjestettiin 2010 ja vuonna 2016 perustettiin ensimmäinen lajiliitto.</p> <p>Tuomarityyppejä on neljä, joista jokainen pisteyttää eri asioita. On A-tuomari, eli taiteellinen tuomari, E-tuomari eli tekniikkatuomari tai suoritustuomari, D-tuomari eli pakollisten liikkeiden tuomari ja päätuomari, jolla on muutama erilainen tehtävä vastuualueellaan.</p> <p>Esille pohdinnassa nousivat etenkin harjoittelun merkitys, koreografian riittävän helppo vaikeusaste ja musiikin käytön tärkeys. Lisäksi korostettiin tankotanssijoiden laaja-alaisen osaamisen esiintuomista.</p> <p>Liitteenä työssä on päätuomarin arviointilomake.</p>	
Asiasanat Tankotanssi, kilpailukoreografia, kilpaurheilu, tuomarit, lajiliitto	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoite	1
1.2	Työn toteutus	2
2	Tankotanssin lyhyt historia	3
2.1	Juuret Aasiassa: kiinalainen ja intialainen tolppa	3
2.2	Tankotanssin länsimainen historia	4
2.3	Suomalaisen tankotanssin historiaa	4
3	Pole Sports and Arts World Federation (POSA)	5
3.1	Yleiskatsaus kilpailun sääntöihin	5
3.2	Kilpailukategoriat	6
4	Tuomaroinnin osa-alueiden huomiointi koreografiaa rakentaessa	7
4.1	A-tuomari	7
4.1.1	Koko esityksen omaperäisyys	8
4.1.2	Siirtymäliikkeiden omaperäisyys	9
4.1.3	Musiikin tulkinta; vartalo ja kasvot	10
4.1.4	Läsnäolo ja karisma lavalla	11
4.1.5	Koreografian tasapaino	11
4.1.6	Elementtien tasapaino	12
4.1.7	Dynaamisuus ja flow	13
4.1.8	Itsevarmuus	14
4.1.9	Intensiteetti	14
4.1.10	Lavan käyttö	15
4.1.11	Tanssisarjan vaikeusaste	16
4.1.12	Akrobaattisen liikkeen vaikeusaste	16
4.1.13	Epälooginen alku tai loppu	17
4.1.14	Kilpailukappaleen sanojen laulaminen	17
4.1.15	Koreografia ja asu eri teemaa	18
4.2	E-tuomari	18
4.2.1	Huono toteutus ja huonot linjat	19
4.2.2	Huonot siirtymät (lattia ja tanko)	20
4.2.3	Liikkeen huono kulma	20
4.2.4	Liukastuminen tai horjahdus	21
4.2.5	Asun ja hiusten turha koskeminen	21
4.2.6	Putoaminen	22
4.2.7	Kahden tangon epätasainen käyttö	22
4.2.8	Alle 70% käyttö tangon pituudesta	22
4.3	D-tuomari	23
4.4	Päätuomari	26
4.4.1	Vähennykset	27
4.4.2	Varoitukset	27
4.4.3	Hylkäys	28
5	Tärkeimmät poiminnot säännöistä	29
6	Pohdinta	33
6.1	Lyhyt kysely säännöistä kilpailijoille	34
6.1.1	Mitkä asiat ovat kilpailijoiden mielestä tärkeitä koreografiaa luodessa	34
6.1.2	Tuomaroinnin osa-alueiden hahmotus	35
6.1.3	Tuomaroinnin osa-alueiden pisteytyksen tasa-arvoisuus	35
6.1.4	Sääntöihin tutustuminen käytännössä	35
6.1.5	Mikä säännöissä on ollut haastavaa kilpailijoille	36
6.1.6	Vapaa sana –osio	36
6.2	Työn soveltaminen oikeaan elämään ja kehityspohdinta	37

Lähteet	38
Liitteet	40
Liite 1. Päätuomarin tuomarointikaavake Helsinki 25.5.2017, julkaisematon ...	40

1 Johdanto

Tankotanssi on Suomessa, ja maailmalla, varsin nuori laji nykymuodossaan, eikä siinä ole kilpailtu kovin pitkään standardoidulla säännöstöllä Tankotanssia harrastetaan tankotanssikouluissa, pääasiassa yksittäistunneilla käyden, vaikkakin joillain tankotanssikouluilla on myös kurssimallista opetusta. Tästä syystä tankotanssin harrastus ei vastaa juurikaan seuratoimintaa tai yhdistysten järjestämää liikuntaa, jossa ilmoittaudutaan tiettyyn ryhmään harrastamaan, ja samassa ryhmässä käydään esimerkiksi vuoden ajan. Tästä seuratoiminnan puutteesta huolimatta suomalaiset tankotanssijat ovat menestyneet hyvin maailmalla.

Suomessa harvalla tankotanssijalla on valmentaja ja sääntöihin tutustutaan pääasiassa itseksensä. Tankotanssin ohjaajankaan ei voi olettaa olevan tutustunut lajin kilpailusääntöihin. Monelle lajista löytyy muita tavoitteita, kuin kilpailu ja se ehkä on yksi syy miksi sääntöihin tutustuminen jää kilpailijan vastuulle. Suomessa on koulutettuja tuomareita, joilta kilpailijat voivat myös pyytää apua, sääntöjen ollessa epäselvät.

Kirjoittaja itse on ollut mukana vuosien 2016 ja 2017 SM-kisoissa, ensimmäisissä järjestäjänä ja toisissa tuomarina, sekä toiminut apuna koreografiaansa rakentaville kilpailijoille. Suomessa on tällä hetkellä kaksi eri lajiliittoa tankotanssiin: Suomen Tankotanssiliitto ja Pole Sports Finland, joista valitsin ensimmäisen sen ollessa tutumpi. Liitot käyttävät keskenään eri säännöstöjä, sillä ovat eri kansainvälisen liittojen alaisuudessa: POSA ja IPSF.

1.1 Työn tavoite

Työn päätavoitteena on avata kilpailusääntöjä suomenkielellä, sekä kerätä säännöistä kilpailijan kannalta olennaisimmat asiat. Lisäksi tavoitteena on auttaa kilpailijoita, sekä siinä samalla tuomareita ja jopa katsojia, ymmärtämään kilpailun sääntöjä ja vaatimuksia. Tavoitteena on myös syventää kirjoittajan omaa tietämystä lajin parista, sanastosta ja vaatimuksista, jotta hän voisi paremmin toimia tuomarina ja mahdollisesti itse kilpailijana tai jopa valmentajana. Tarkoituksena on myös pintapuolisesti tutustua siihen, miten kilpailijat itse kokevat säännöt.

On tärkeä auttaa kilpailijoitamme luomaan mahdollisimman hyvä koreografia kilpailuja varten ja mahdollisesti tulevaisuudessa tuotteistaa myös tankotanssin kisavalmennus.

Useimmilla tankotanssijoilla ei myöskään ole mahdollisuutta löytää itselleen valmentajaa kilpailuja varten. Lisäksi Suomessa tankotanssi on korkeatasoista ja meillä on useampi kilpailija World Rankingissä.

1.2 Työn toteutus

Tässä opinnäytetyössä tullaan tutustumaan Pole Sports and Arts World Federationin kilpailusääntöihin ja pohtimaan, kuinka kilpailija voi rakentaa itselleen mahdollisimman hyvän kilpailukoreografian, näihin sääntöihin pohjautuen. Lisäksi luodaan yleiskatsauksen tankotanssin historiaan, kyseisen liiton historiaan sekä yleisesti tähän säännöstöön. Säännösten tutkimisessa apuna on Suomen Tankotanssiliiton Nanna Halonen, joka toimii myös päätuomarina kisoissa ja kouluttaa tuomareita. Työhön liittyen toteutettiin myös lyhyt kysely Google Drivessä neljälle POSAn säännöillä kilpailleelle suomalaiselle kilpailijalle.

Työssä rajataan ohjeistus vain yhteen kilpailuluokkaan, jonka kirjoittaja on kokemuksellaan todennut olevan yleisin kilpailuluokka Suomessa. Tähän luokkaan kuuluvat yksilöt ikäluokasta 18-49-vuotiaat. Miehiä ja naisia ei tulla erottelemaan, sillä kisakoreografian luomiseen liittyen ei ole sukupuolisidonnaisia sääntöjä.

2 Tankotanssin lyhyt historia

Tankotanssi ei perustu yhteen lajiin, vaan sen synnyssä on ollut mukana erilaisia vaikuttimia. Tankotanssi on ottanut, ja ottaa edelleen, näitä vaikutteita erilaisista lajeista ympäri maailmaa. Suurimmat vaikuttajat ovat varmasti olleet kiinalainen tolppa, intialainen tolppa sekä eksoottisen tanssin kulttuuri (History of Pole, International Pole Dance Fitness Association 2017.).

2.1 Juuret Aasiassa: kiinalainen ja intialainen tolppa

Sekä kiinalaisen että intialaisen tolpan historia ulottuu yli 800 vuoden taakse (History of Pole, International Pole Dance Fitness Association 2017.), mutta alkuperäiset tarkoitukset ovat lajeille erilaiset.

Kiinalaista tolppaa käyttävät sirkuksen ammattilaiset. Tolppa on 3-9 metriä korkea ja päällystetty kumilla. Esiintyjillä on päällään kokovartaloasut (History of Pole, International Pole Dance Fitness Association 2017.). Kirjoittajan kokemuksen mukaan yhtenä erona tankotanssitankoon on se, että tolppa on jonkin verran paksumpi ja joustavampi. Kiinalaisen tolpan kanssa työskentely eroaa tankotanssista kumipinnan ja vaatteiden tuottaman erilaisen kitkan takia, mutta monia liikkeitä on siirtynyt kiinalaiselta tolpalta myös tangolle, esimerkkinä ihmislippu (International Pole Dance Fitness Association 2017, History of Pole.). Kiinalaiselta tolpalta alkunsa saaneet liikkeet tunnistavat usein nimessä olevasta ”Chinese” -osasta, esimerkiksi liike C27 Chinese grip phoenix (Code of Points version 6.4, 158.).

Intialaisen tolpan nimi on mallakhamb, joka kääntyy jotakuinkin ”tangon kanssa painijaan”. Laji onkin kehitetty oheislajiksi painijoille. Mallakhambtolppa on puinen tolppa, jonka ympärysmitta on 55cm ja ylempää 35cm. Tolppa rasvataan joskus kitkan välttämiseksi. Vaatteet muistuttivat jooga- tai uintivaatteita, eikä kenkiä käytetä, jotta jaloissa on parempi pito (History of Pole, International Pole Dance Fitness Association 2017.). Kirjoittajan kokemuksen mukaan tankotanssitankojen ympärysmitta vaihtelee välillä 42-55mm, joten mallakhambtolppa on jopa yli kymmenkertainen paksuudeltaan. Vaatetus muistuttaa enemmän tankotanssin vaatteita, mutta tankotanssissa tankoa ei rasvata, sillä tankotanssissa kitka tangon ja ihmisen välillä on pikemminkin toivottu asia. Mallakhambia käytettään kehittämään muun muassa nopeutta, refleksejä, keskittymistä ja koordinaatiota, joten sen koetaan olevan hyödyllinen harjoitus monia muita lajeja varten, kuten judo ja ratsastus. Nykyään laji on levinnyt laajalle Intiassa, mutta vain miesten lajina. (History of Pole, International Pole Dance Fitness Association 2017.)

2.2 Tankotanssin länsimainen historia

Länsimaissa tankotanssin juuret liittyvät selkeästi enemmän seksuaalisuuteen, verrattuna Aasiaan. Nykyään eksoottinen puoli on myös otettu mukaan moderniin tankotanssiin. Eksoottinen tanssi on lähtöisin antiikin ajoilta ja strippaamisen tiedetään olevan lähtöisin jo Sumerin ajoilta, kun rakkauden jumalattaren Inannan sanottiin riisuvan vaatteitaan ja korujaan kulkiessaan porttien läpi rakkaansa luokse. Myöhempiä eksoottiseen tanssiin vaikuttaneita kulttuureita olivat Pariisilainen kulttuuri, kuten Moulin Rouge, ja Lähi-Idän vatsatanssi. Myös latinalaiset tanssit, kuten tango ja rumba on koettu eksoottisiksi tansseiksi.

Tankotanssin sanotaan syntyneen kiertävien markkinoiden mukana, Yhdysvaltojen suuren laman aikaan. Viihdyttäjät, kutsuttiin ”Hoochi Coochi”-tanssijoiksi, tanssivat viettelevästi ja käyttivät apunaan teltan pystytystolppaa. Yksi aikaisimmista dokumentoiduista tankotanssista oli vuonna 1968 Amerikassa Oregonin osavaltiossa. Tämän jälkeen tankotanssivillityksen uskotaan lähteneen liikkeelle Kanadasta 1980-luvulla. 1994 nainen nimeltään Fawnia Dietrich järjesti ensimmäisen tankotanssitunnin tavallisille ihmisille, joiden tarkoituksena ei ollut esiintyä. Hän myös perusti ensimmäisen tankotanssikoulun ja on tehnyt monia opetusvideoita. (History of Pole, International Pole Dance Fitness Association 2017.)

2.3 Suomalaisen tankotanssin historiaa

Suomeen ensimmäinen tankotanssikoulu perustettiin 2007 ja ensimmäiset SM –kisat järjestettiin Helsingissä 2010 ja toiset 2012, tämän jälkeen kisojen järjestämisessä oli pitkä tauko. Maailmalla pärjasi kuitenkin Oona Kivelä, joka voitti esimerkiksi 2011 Brazilian World Cupin ja Pole Art –kilpailun. 2015 perustettiin Suomen Tankotanssiliitto Voimailajiliiton alle, perustajina: Rantanen, Kaipanen-Koskinen, Mällinen, Rankanen, Pekkanen ja Kivilehto. Liitto järjesti ensimmäiset kisansa 2016 ja kisaaminen tapahtui antidopingtoimikunnan alaisena. 2016 alkoi myös yhteistyö IPSAF:n kanssa, josta seurauksena standardoitu tuomarikoulutus ja ensimmäiset SM-kisat standardoiduilla säännöillä. (Historia, Suomen Tankotanssiliitto.). Vuonna 2016 Suomeen perustettiin myös toinen tankotanssiliitto Pole Sports Finland, joka toimii toisen kansainvälisen tankotanssiliiton IPSFn sääntöjen mukaan (Liitto, Pole Sports Finland.).

Tällä hetkellä Suomessa on noin 60 tankotanssikoulua. Harrastajien ei tule rekisteröityä mihinkään, joten määrää ei voida varmasti sanoa, arvioitu määrä on kuitenkin noin 5000. Suomalaisia POSAn kouluttamia tuomareita on 26. Viime vuonna SM-kisojen kaikissa sarjoissa oli yhteensä 29 kilpailijaa, mutta suoraan kilpailijoiden määrää on mahdotonta sanoa, sillä se vaihtelee vuosittain. (Halonen 12.9.2017.)

3 Pole Sports and Arts World Federation (POSA)

Liiton nettisivuilta ei löydy juurikaan tietoa liiton historiasta. Sivut on uusittu nimen uusimisen yhteydessä. Liitto kulki aiemmin nimellä IPSAF, eli International Pole Sports & Arts Federation, mutta nimi vaihdettiin, jottei se sekoitu muihin liittoihin (Pole Sports and Arts World Federation 2017.). Varmaankin vaikuttanut se, että toisen liiton lyhennys on IPSF, joka helposti menee sekaisin IPSAF:n kanssa. Liiton hallituksessa on kahdeksan jäsentä, eri maista ja hallituksen puheenjohtajana vuonna 2017 toimii Davide Lacagnina (POSA Code of Points version 6.4, 3.)

Liiton tavoitteet ovat:

- Tunnistaa ja vakiinnuttaa erilaiset tankotanssin puolet, pääasiassa pole sport ja pole art
- Järjestää eri tason kilpailuja
- Vakiinnuttaa teknisiä ja eettisiä sääntöjä ja toimia niiden mukaan
- Järjestää koulutusta erilaisille tankotanssin ammattilaisille ympäri maailmaa, mukaan lukien valmentajat, tuomarit ja urheilijat
- Panna toimeen ammattimaiset koulutukset tuomareille, valmentajille ja urheilijoille sääntöjen mukaan
- Ohjata pole sports –lajia kohti kansainvälistä tunnustusta Olympia komitealta (Pole Sports and Arts World Federation 2017, The Federation.)

Pole sportsin määritelmä on kyky esittää jatkuvia, teknisiä ja koreografisia, moniosaisia ja korkean tason liikkeitä tangolla. Koreografian tulee esitellä jatkuvaa liikettä, notkeutta, voimaa ja tasapainoista tankojen käyttöä (staattinen ja pyörivä tanko), sekä täydellisesti suoritettuja pakollisia liikkeitä (POSA Code of Points version 6.4, 11.).

Liiton tavoitteena on järjestää maailmanmestaruus Pole Sport –kisat joka toinen vuosi, 2019 vuodesta eteenpäin, ja maailmanmestaruus Pole Art –kisat joka vuosi (Code of Points version 6.4, 13.).

3.1 Yleiskatsaus kilpailun sääntöihin

POSAn säännöt ovat erittäin laajat, niinpä tässä työssä keskitytään kilpailijoihin liittyviin sääntöihin. Muut säännöt koskevat esimerkiksi järjestäjää, kilpailupaikkaa ja tuomareita. Sekä miesten, että naisten vaatetus on kuvattu sanallisesti ja kuvallisesti. Vaatetuksen tulee olla urheilullista ja riittävän peittävää. Hiusten tulee olla kiinni ja kenkien, korujen ja muiden irtosien käyttö on kiellettyä. Alusvaatteet eivät saa näkyä, eikä asu saa kuvastaa sota, väkivaltaa tai uskontoa. Myöskään vartalomaali ei ole sallittua. Lisäksi kansainvälisissä avajais- sekä palkintoseremonioissa kilpailijalla tulee olla omaa maataan

edustava verryttelypuku. Esityksen kannalta on hyvä huomioida, etteivät vaatteet saa re-
peytyä tai olla läpinäkyviä. (POSA Code of Points version 6.4, 30.) Kilpailukoreografian tu-
lee olla tasapainoinen erilaisten liikkeiden suhteen, sekä lattiatyöskentelyn suhteen. Liik-
keen tulee olla selkeää ja tarkoituksenmukaista.

Kaikissa Seniors ja Masters –kategorioissa musiikin pituuden tulee olla välillä 3:50-4:00
minuuttia ja Junior –kategoriassa ja amatöörikisoissa musiikin pituuden tulee olla välillä
3:20-3:30 minuuttia. Musiikin tulee kestää koko esityksen ajan ja musiikissa saa olla lyrii-
koita. (POSA Code of Points version 6.4, 31.)

3.2 Kilpailukategoriat

Kansainvälisissä, alueellisissa ja kansallisissa kilpailuissa on kahdeksan kilpailukatego-
riaa. Tässä vapaat niistä:

Seniors, yksilö (18-49-vuotta)

Masters +40, yksilö (40-49-vuotta)

Masters +50, yksilö (yli 50-vuotta)

Seniors, pari (18-49-vuotta)

Junior A, yksilö (10-14-vuotta)

Junior A, pari (10-14-vuotta)

Junior B, yksilö (15-17-vuotta)

Junior B, pari (15-17-vuotta)

Parisarjoissa parin voi muodostaa mitkä tahansa sukupuolet. Yli 50-vuotiailla on 20° ”hyvi-
tyt” A- ja B-luokan liikkeissä. Lisäksi amatöörikisoissa on kilpailuluokka 6-9-vuotiaille,
tämä luokka ei kuitenkaan kilpaile kansainvälisissä kisoissa. (POSA Code of Points ver-
sion 6.4, 23-25.)

Kilpailukategoriasta riippuen kilpailijoilla on erilaiset vaatimukset pakollisten liikkeiden suh-
teen. Tässä tekstissä keskitytään Seniors –kategoriaan, jossa pakollisia liikkeitä tulee va-
lita kymmenen kappaletta ja liikkeiden pistearvon tulee olla välillä 0.3-1.0 (POSA Code of
Points version 6.4, 33-35.). Lisäksi POSA järjestää kahdentyyppisiä kilpailuja: Pole Art ja
Pole Sports kisoja (POSA Code of Points version 6.4, 13.). Kilpailukoreografia on mietitty
jälkimmäisen kannalta, sillä Suomessa ei vielä ole järjestetty Pole Art kisoja POSAn toi-
mesta.

4 Tuomaroinnin osa-alueiden huomiointi koreografiaa rakentaessa

Tuomarityyppejä on neljä erilaista: A-tuomari, E-tuomari, D-tuomari ja päätuomari. Jokaisella tuomarilla on oma osa-alueensa, jota hän arvioi. Tuomareiden määrä riippuu kisojen tasosta esimerkiksi kansallisissa kisoissa riittää kolme A-tuomaria, kolme E-tuomaria, yksi D-tuomari, yksi päätuomari ja yksi kisakoordinaattori, kun taas kansainvälisissä kisoissa tuomareita on enemmän, tuomaristoja on kaksi, sekä lisäksi arvostelulautakunta (POSA Code of Points version 6.4, 18, 20, 37.).

Kilpailijan kannalta on hyvä huomioida, minkä tuomarin pisteet tasatilanteessa vaikuttavat:

1. Korkeammat pisteet E-tuomarilta
2. Korkeammat pisteet A-tuomarilta
3. Korkeammat pisteet D-tuomarilta

Mikäli tilanne on yhä tämän jälkeen tasan, se jätetään siten. Näin tasatilanteet ratkaistaan siis karsintakilpailuissa ja finaalissa. (POSA Code of Points, 15.) Tästä kilpailija voi päätellä, mikä on se osa-alue, minkä harjoitteluun tulisi eniten panostaa.

Kaikissa tuomaroinnin osa-alueissa loppuun on lisätty Nanna Halosen vinkin kilpailijoille. Nanna Halosen yksi yleinen ohje kilpailijoille on muistutus siitä, ettei urheilukisoissa ole tarkoituksena kenraaliharjoituksissa tehdä koko esitystä läpi, vaan tavoitteena on testata hieman välineitä, ehkä muutamaa liikettä, ja lavaa. Ja isona toiveena olisi se, että kaikki kilpailijat kysyisivät pisteitään kilpailun jälkeen, niistä voi tulevaisuudessa oppia paljon ja ne ovat myös kilpailijoita varten, jotteivat samat virheet toistu. (Halonen 12.9.2017.)

4.1 A-tuomari

A-tuomari, eli artistic judge, tuomaroii nimensä mukaisesti koreografian taiteellisia elementtejä. A-tuomari voi antaa yksilökilpailijalle pisteitä 12 eri kategoriasta skaalalla 0-5 pistettä, näin ollen maksimipistemäärä, jonka hän voi antaa, on 60 pistettä. Lisäksi A-tuomari voi vähentää kolmesta muusta kategoriasta yhteensä viisi pistettä esityksestä. Kuvasessa 1 on A-tuomareiden käyttämä arviointipohja, johon tuomari merkitsee pisteet, sekä pisteitä perustelevat kommentit. (Kuva 1)

Seuraavassa käydään läpi, vapaasti suomennettuna, kaikki pisteytyskategoriat (kuva 1). Läpi käydään myös niiden kriteerit, sekä pohdinta, miten kilpailijan tulisi ottaa nämä kriteerit huomioon saadakseen mahdollisimman korkeat pisteet. Valmiita vastauksia taiteelliseen puoleen ei voi antaa, sillä lähes kaikissa osa-alueissa haetaan jonkinlaista omaperäisyyttä. Lisäksi osaa kategorioista ei ole juurikaan selitetty auki. Pareilla arvioidaan lisäksi liikkeiden yhtäaikaaisuutta (Kuva 1), mutta sitä ei tässä oteta huomioon vaan keskitytään yksilökilpailijoihin.

Judge No.
Name of Judge
Name of Athlete
World Championship 2016

Artistic and Choreography Presentation Sheet

Maximum 60 points maximum

Judging Criteria	Maximum Score	Score	Comment
Overall evaluation	0-0.5 = Unacceptable 1-1.5 = poor, 2-2.5 = satisfactory, 3-3.5 = good, 4-4.5 = very good, 5 = excellent		
Originality of the overall presentation	5		
Originality of transitions in and out of moves	5		
Interpretation of the music, body and facial expressions	5		
Stage presence and charisma	5		
Synchronicity (Doubles Only)	5		
Balanced choreography	5		
Balanced Elements (Singles Only)	5		
Dynamic/Flow	5		
Confidence	5		
Intensity	5		
Use of the space (stage)	5		
Difficulty of the dance sequence	5		
Difficulty of the acrobatic move	5		
One time deductions	One time		
No logical beginning or end of the performance	- 1		
Causing distraction by uttering vocals	- 1		
Costume not corresponding to the routine's theme	- 3		
TOTAL	Max. 60		

Kuva 1. Artistic Sheet (Materiaalipankki, Tankotanssin maailma)

4.1.1 Koko esityksen omaperäisyys

Omaperäisyyden (originality) määrittelyä tässä suhteessa ei säännöstöstä löytynyt. Lähipimpänä oli luovuuden määrittely: liikkeet on rakennettu ja esitetään luoden uusia ideoita, muotoja sekä tulkintoja, jotka ovat omaperäisiä, eteneviä tai mielikuvituksellisia, ilman toistoa ja kopiointia. Tavoitteena on toteuttaa moitteettomasta uusia ja luovia liikkeitä, jotka ovat ainutlaatuisia ja ne nähdään ensimmäistä kertaa Pole Sports –maailmassa. (POSA Code of Points version 6.4, 89.)

Kirjoittajan tuomarointikokemuksen mukaan omaperäisellä esityksellä tarkoitetaan uuden tuntuista koreografiaa, tarinaa, teemaa ja musiikkia. Tuomarista tulee tuntua siltä, kuin hän katsoisi ensimmäistä kertaa mitään tällaista. Hyvänä esimerkkinä on se, että tietyt

kappaleet toistuvat kisoista toiseen aina eri kilpailijoilla, kirjoittajan kokemuksen mukaan tällaisia kappaleita ovat esimerkiksi Lindsey Stirlingin Crystallize ja Clint Mansellin ja Kronos Quartetin Lux Aeterna. Teemana myös merirosvot ja viidakko ovat erittäin käytettyjä. Tähän kategoriaan sisältyvät myös kaikki muut kategoriat A-tuomarin alla.

Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien muiden kategorioiden pisteiden tulee olla erinomaiset, jotta koko esityksen omaperäisyydestä voi saada erinomaiset pisteet. Tällä perusteella kilpailijan on tärkeä pohtia itselleen teema, joka näkyy selkeästi esityksestä. Tarina ei ole välttämätön. Vanhan teeman tai tarinan voi myös uudistaa kokonaan. Musiikin etsimiseen kannattaa myös keskittyä, vaikkei se ehkä tunnukaan tärkeimmältä asialta. Tutkimustyötä voi myös toteuttaa ja katsoa eri tankokisojen videoita ja miettiä, mitä uutta toisi itse esimerkiksi vaikkapa klassiseen karannut morsian teemaan. Lisäksi kannattaa kysyä myös toisen henkilön näkökulmaa. Tanssijoista ja koreografeista on tässä suhteessa apua.

Rytmissen voimistelun lajiliiton IFAGG:n säännöstyössä omaperäisyyttä (originality) kuvailaan uusina ja omaperäisinä liikkeinä, liikesarjoina ja liikeyhdistelminä tai uusina tapoina tehdä liikettä, yksi uusi tai omaperäinen liike ei riitä, eikä niiden tarvitse sisältyä teknisiin liikkeisiin ja omaperäisyys voi myös tulla ilmi koko esityksestä (IFAGG Competition Rules of Aesthetic Group Gymnastics, 20.). Kilpa-aerobicin säännöissä kilpailukoreografiaa verrataan pieneen taideteokseen, jonka tulee olla mieleenpainuva (Aerobic Gymnastics Code of Points 2017-2020, 25.).

Halosen vinkki tähän osa-alueeseen oli se, ettei kilpailija liikaa keskity sanaan omaperäisyys, vaan ajattelee että se on enemmän monimuotoisuutta. Kilpailijan ei tarvitse yrittää tehdä jotain ennen näkemätöntä, vaan mahdollisimman paljon erilaisia asioita. Tässä myös musiikin valinta on suuressa roolissa ja sitä voi käyttää hyödyksi tarinan ja teeman esiin tuomiseen. On hyvä myös muistaa, että musiikkia saa miksata ja siinä saa olla lyriikat. Jos esiintyjällä on teema ja tarina, niin kuin tulisi olla, niiden tulisi olla riittävän yksinkertaiset ja selkeät, jotta tuomari kykenee ymmärtämään sen esityksen lyhyessä ajassa. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.2 Siirtymäliikkeiden omaperäisyys

Siirtymällä (transition) tarkoitetaan siirtymistä asennosta, tilasta, tyylistä toiseen tai erilaisten teemojen ja koreografian osien yhdistämistä toisiinsa, siirtymät mahdollistavat myös tasojen vaihdon (POSA Code of Points version 6.4, 74). Siirtymä on pisteytykseltään sitä arvokkaampi, mitä vaativampi se on. Vaativuustekijöitä ovat: koordinaatio, fyysisen voiman käyttö, nopeus ja dynaamisuus, liikkeen tiheätahtisuus, sekä yllättävyys. Lisäksi liikkeet eivät saa toistaa itseään ja keskenään hyvin saman tyyppisiä liikkeitä tulisi välttää.

Liikkeiden tulee näyttää erilaisilta ja olla toteutettuja eri tavoin. (POSA Code of Points, 89-91.) Tanssisarja on eri asia kuin siirtymäliikkeet.

Kilpailijan tulisi siis miettiä erilaisia liikkeitä. Hyvänä apuna tähän ovat vaativuustekijät, sillä joissain liikkeissä toiset vaativuustekijät ovat enemmän esillä, kuin toisissa. Inspiraatiota kilpailija voi hakea esimerkiksi erilaisista tansseista kuten break dance ja nykytanssi. Ja myös lattia-akrobatia voi olla tässä apuna, akrobatian kannalta on hyvä kuitenkin huomioida, että tiettyjä akrobaattisia liikkeitä koreografiassa saa olla vain yksi.

Kilpailijan tulee kuunnella musiikkia ja käyttää sitä pohjana siirtymien lisäämiseen. Musiikista voi etsiä erilaisia rytmejä ja melodioita, jotka voivat auttaa inspiroitumaan siirtymäliikkeiden osalta. Laajempi harrastustausta on tässä selkeästi apuna, kun inspiraation lähteitä on enemmän. Tämä on myös täydellinen osio teeman hyväksikäyttöön. Etenkin jos on tarina, niin siirtymät voivat viedä tarinaa todella tehokkaasti eteenpäin.

Halosen mukaan siirtymäliikkeiden omaperäisyys on enemmän teknistä osaamista, hyvänä muistisääntönä on se, ettei toista samaa liikettä edes kahta kertaa vaan pyrkii löytämään uusia reittejä ja tapoja tehdä asioita. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.3 Musiikin tulkinta; vartalo ja kasvot

Hyvä musiikin valinta auttaa tuomaan esitykseen rakennetta ja rytmiä. Sen tulisi tuoda esiin teemaa ja tukea esiintymistä ja esitystä. Musiikin valinnan tulisi näkyä koreografiassa ja musiikin tulisi toimia yhtenä inspiraation lähteenä. Kilpailijan tulee liikkua musiikin mukaan, käyttäen sen eri elementtejä, kuten rytmiä, sanoituksia, melodiaa, intensiteettiä jne. (POSA Code of Points version 6.4, 46.) Wilsonin mukaan kasvojen lisäksi myös koko vartalon asennot ilmaisevat tunnetta ja etenkin tanssijaksot välittävät tunnetta, etenkin esiintyessä, kaiken liikkeen tulisi lähteä silmistä ja katseesta. Hän määrittelee tanssin asennon välityksellä tapahtuvana itseilmaisun taiteellisenä laajenemana. Tanssi voi myös osoittaa kunnioitusta sosiaalisille säännöille ja perinteille. Tanssilla voidaan ilmaista erilaisia tunteja olotiloja. (Wilson 1997, 87, 96, 119.)

Musiikkia miettiessä on hyvä palata taas miettimään koko esityksen omaperäisyyttä. Monesti koko esityksen tunnelma tulee juuri musiikista, etenkin jos esiintyminen ei ole vielä kehittynyt vahvimmilleen. Omaperäisyyttä voi tuoda joku vähemmän tunnettu kappale tai mahdollisesti miksattu kappale. On myös hyvä miettiä kappaleen monipuolisuutta. Millainen melodia ja tempo siinä on, kuulostaako musiikki samalta koko kappaleen ajan vai löytyykö siitä erilaisia kohtia, joista ”ottaa kiinni”. Kun sopiva musiikki löytyy, on helpompi lähteä eläytymään musiikkiin. Musiikkiin eläytyessä tulee huomioida koko vartalo ja kasvot.

Miten musiikkia voi parhaiten käyttää hyväksi ja millaisia eleitä se tuo esille. Oma kilpailukoreografia kannattaa kuvata ja katsoa läpi, miltä se näyttää. Videon voi myös katsoa ilman ääniä, nähdäkseen pystyykö haluamansa tunteen ilmaisemaan ilman musiikkia, eli ”näkykö” musiikki ilman ääntä.

Halosen mukaan tärkeintä on kappaaleen valinta. Kappaletta tulee pystyä tulkitsemaan ja sen tulee olla riittävän vaihteleva ja selkeä. Lisäksi on tärkeä muistaa, että kappaletta saati miksata ja siinä saa olla lyriikat. Näitä asioita voi hyvin käyttää apuna teeman ja/tai tarinan rakentamisessa (Halonen 12.9.2017.)

4.1.4 Läsnaolo ja karisma lavalla

Tähän kategoriaan ei löytynyt säännöstöstä oikeastaan minkäänlaista kuvausta. Kuvauksen luominen tulevaisuutta varten olisi erittäin tärkeää, jotta kilpailijat olisivat samalla lähtöviivalla, eikä kategoria olisi yksin tuomarin määrittelemä. Luultavasti läsnäololla ja karismalla lavalla tarkoitetaan kilpailijan olemusta lavalla. Näyttääkö kilpailija sitä, että hän on ns. täysillä mukana, vai vain vähän kokeilemassa, että millainen treenipäivä on tänään. Lavalla oloa voi harjoitella ja omaa ilmaisua olisi myös tässä suhteessa hyvä videoida ja arvioida. Myös ulkopuolisen silmät voivat olla tässä hyvänä apuna. Erityisen tärkeää on katse yleisöön ja tuomareihin, sekä vartalon asennot, joista huokuu itsevarmuutta. Ajatuksena, kun kilpailija tulee lavalle, se on hänen lavansa. Näihin vaikuttaa oleellisesti kilpailijan itsevarmuus ja esityksen varmuus. Kun on varma siitä, mitä seuraavaksi tulee tapahtumaan, on helppo keskittyä muuhun, kuten juuri katseeseen ja ilmaisuun. Lavalla tulee näkyä ihminen, eikä robotti, joten on hyvä varmistaa, ettei kilpailukoreografia ole rakennettu vain liikkeiden takia, vaan teeman avulla, joka yhdistyy hyvään esiintymiseen ja näyttäviin liikkeisiin. Wilsonin mukaan karisma on ”läsnäoloa”, joka perustuu osaksi henkilökohtaisiin ominaisuuksiin kuten fyysisiin ominaisuuksiin, itsevarmuuteen tai jopa kuuluisuuteen (Wilson, 1997, 53-54.).

Halonen on kokenut monella olevan sama ongelma; läsnäolo ja karisma eivät kestä koko esityksen ajan. Kontaktin yleisöön ja tuomareihin tulisi säilyä koko esityksen ajan, samoin roolin. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.5 Koreografian tasapaino

Kilpailija oletetaan käyttävän kilpailutilaa, eli lattiaa ja tankoja, tasapainoisesti koreografiassaan, sisällyttäen siihen lattiatyöskentelyä, tanssisarjan, siirtymiä lattialla ja akrobaattisen liikkeen. Lisäksi yksilökilpailijan tulee tehdä erilaisten kategorioiden liikkeitä tangolla tasapuolisesti, ei esimerkiksi vain voimaa vaativia B-kategorian liikkeitä (katso kategoria

”Elementtien tasapaino”), ja koreografia ei ole tasapainoinen, jos liikkeet suoritetaan samalla alueella, esimerkiksi yksilökilpailija suorittaa useamman kuin kolme elementtiä samalla tangolla ilman siirtymiä. (POSA Code of Points version 6.4, 92-95.)

Tässäkin kategoriassa voidaan palata taas omaperäisyyteen, sillä pyrkimyksenä on tehdä mahdollisimman monipuolisesti mahdollisimman uutta ja erilaista liikettä. Kilpailijan tulee esitellä laajasti osaamistaan tankotanssin eri osa-alueilla, eikä pelkkä yhden osa-alueen hallitseminen riitä täysiin pisteisiin. Olisi hyvä yhdistää eri kategorioiden liikkeitä erilaisiksi yhdistelmiksi, eli komboiksi, siten että eri tyyppisiä liikkeitä on kilpailukoreografian jokaisessa osassa. Tämä kategoria on lomittain yhdessä kategorioiden elementtien tasapaino, lavan käyttö ja siirtymäliikkeiden omaperäisyys kanssa. Tämän kategorian voi ajatella yhdistävän noita kolmea kategoriaa, joten niiden sisäiset asiat tulisi ottaa huomioon, jotta tästä kategoriasta voi saada korkeat pisteet.

Halosen mukaan kilpailijan tavoitteena tulisi olla se, että hän näyttäisi mahdollisimman tasaiselta taitojensa suhteen, ettei esimerkiksi tanssi ole paljon vahvempaa, kuin tankotyökentely. Esitys on kokonaisuus ja sen tulisi näyttää siltä, myös taitotasoltaan. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.6 Elementtien tasapaino

Kilpailijan tulee valita koreografiaansa tasapainoisesti elementtejä eri kategorioista. Tätä kategoriaan arvioidaan vain yksilökilpailijoilla. (POSA Code of Points version 6.4, 93-95.)

Kilpailijan on siis hyvä tutkailla säännösten liikelistaa suunnitellessaan koreografiaansa. Sieltä saa varmasti ideoita ja apuja siihen, mitä liikkeitä käyttää. Lisäksi liikkeet ovat kategorioittain, niin liian montaa saman kategorian liikettä ei voi vahingossa laittaa peräjäkeen. Vaikka perättäisten liikkeiden määrää on rajoitettu, on se mielestäni eri asia, kuin yhdistelmien tekeminen. Yhdistelmät yleensä liikuttavat kilpailijaa ylös ja alas tankoa ja näin ollen ne eivät pysy paikoillaan. Yhdistelmissä tulisi kuitenkin yhdistää eri kategorioiden liikkeitä luovasti, yllättävästi ja siististi, jotta muuta kategoriat toteutuvat tavoitteiden mukaisesti.

Halonen kommentoi, että elementtien tasapainossa tärkeää on se, että taas jokaisessa liikkeessä tulisi pyrkiä olemaan yhtä hyvä. Omaa erikoisosaamista ei tarvitse korostaa, sillä se saattaa saada muut osa-alueet näyttämään heikommilta. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.7 Dynaamisuus ja flow

Dynaamisuutta ja flowta ei suoraan avata säännöstössä, mutta intensiteettiä avaavan kategorian alla tuodaan esille dynaamisuuden olevan rytmikästä ja jatkuvaa liikettä (POSA Code of Points version 6.4, 74.)

Flowlla voidaan tarkoittaa koreografian soljuvuutta ja sujuvuutta. Sitä ettei koreografiassa ole vain yksittäisiä liikkeitä, vaan jokainen liike on edellisen jatkumoa. Kun dynaamisuuden ja flown yhdistää samaan koreografiaan syntyy jatkuva ja yhtenäinen koreografia, joka pitää katsojan mielenkiinnon yllä. Tässä kategoriassa varmasti huomioidaan myös positiivisesti, jos liike kulkee käsi kädessä musiikin kanssa. Yhtenä ajatuksena kategori-
aan voisi olla se, että dynaamiset liikkeet ovat nopeampitempoisia ja flow taas sulavaa ja rauhallista, mutta myös flow voi olla nopeaa. Kilpailijan olisi hyvä huomioida liikkeiden jatkuvuus ja ajatella kilpailuesitystä enemmän kokonaisena esityksenä, kuin sarjana yksittäisiä temppuja tai yhdistelmiä. Kaikista liikkeistä voi luontevasti jatkaa toiseen liikkeeseen ja kilpailijan vain täytyy etsiä oma reittinsä ja saada se näyttämään luonnolliselta ja sulavalta.

Toiselta nimeltä flow voisi ehkä olla virtaavuutta. Ahlqvistin ja Koskelan (2001, 6) mukaan virtaavuus ilmenee liikkeen sisällä ja liikkeiden toisiinsa sitoutumisessa. Liikkeen virtaavuus syntyy monesta eri asiasta, kuten jännityksen ja rentoutuksen vuorottelusta sekä dynaamisesta voimankäytöstä. ”Liike virtaa läpi kehon pääliikkeet heijastuessa kaikissa lihasryhmissä” (Ahlqvist & Koskela 2001, 6). Ahlqvist ja Koskela kuvailevat liikkeiden toisiinsa sitoutumisen olevan luonnollista; uusi liike on edellisen jatke. Heidän mukaansa liikesarja on virtaava kokonaisuus, vasta liikkeiden luontevan sitomisen jälkeen. Lisäksi IFAGG:n joukkuevoimistelun kilpailusäännöissä flow määritellään monessa kohdassa samoin, kuin Ahlqvistin ja Koskelan mukaan. FIG:n akrobatiavoimistelun säännöissä flow määritellään näin: liikkeen flown pitää olla jatkuvaa koreografian ja vaikeuselementtien (tarkoitetaan saman tyyppisiä pakollisia liikkeitä, kuin tankotanssissakin) välillä, tauot ovat sallittuja, mikäli ne ovat loogisia, eivätkä keskeytä koko esityksen flowta (Acrobatic Gymnastics Code of Points 2017-2020 FIG, 30.)

IFAGG:n joukkuevoimistelun kilpailusäännöissä dynaamisuutta kuvaillaan siten, että liikkeessä näkyvät selkeästi voimakkaat ja pehmeät osiot (IFAGG Competition Rules of Aesthetic Group Gymnastics, 19.).

Halonen vinkkaa, että tässä kategoriassa kappalevalinnalla on suuri merkitys. Lisäksi musiikkia pitää pystyä käyttämään liikkeen ”hyväksi”. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.8 Itsevarmuus

Itsevarmuutta kategoriana on todella vähän avattu, lähinnä vain malliesimerkkinä siitä, milloin menettää pistettä sen takia: itsevarmuuden menettäminen koreografian aikana ja hermostuneisuuden merkkien näkyminen (POSA Code of Points version 6.4, 99.)

Itsevarmuus tulee varmasti parhaiten esille, mikäli kilpailijalle tulee virhe tai hän unohtaa jotain; jos kilpailija pystyy tästä huolimatta jatkamaan ilman epävarmuuden ulospäin näytämistä, on hänellä hyvä itsevarmuus esityksensä ja taitonsa suhteen. Muuten itsevarmuus tulee esille yhdessä läsnäolon ja karisman kanssa. Sama idea: otetaan lava haltuun. Kilpailija näyttää siltä, että tietää tasan tarkkaan mitä on tulossa lavalle tekemään, milloin ottaa katsekontaktia, tietää missä on milloinkin ja ottaa varmoja askeleita lavalla. Näitä asioita voi harjoitella, etenkin jos harjoitustila vastaa kilpailutilaa mahdollisimman hyvin. Kun koreografiaa harjoittelee tarpeeksi paljon, saa siitä niin varman, että on helppo näyttää itsevarmalta. Harjoituksissa on tärkeä huomioida se, että tekee koko esityksen aina läpi, vaikka jotain menisi pieleenkin. Videolta voi sitten jälkeenpäin katsoa, mikä oli oma reaktio ja pystyykö siihen vaikuttamaan esimerkiksi mielikuvaharjoittelulla. On hyvä, jos kilpailija on valmistautunut siihen, että pieniä, tai välillä isompiakin, mokia tulee, eikä pelkää niitä. Tämä näkyy myös ulospäin itsevarmuutena omia taitojaan ja esitystään kohtaan.

Halonen kuvaa tätä kategoriaa sanalla ”suoritusitsevarmuus”, eli kuinka varmasti kilpailija tekee liikkeensä. Eli otteen korjailua ja jännitysilmeitä on hyvä välttää. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.9 Intensiteetti

Yhdistelmä intensiivistä ja haastavaa koreografiaa, joka esitetään musiikkiin luoden rytmisiä ja jatkuvia liikkeiden yhdistelmiä, koreografian tulee esitellä korkean tason intensiteettiä dynaamisilla yhdistelmillä ja siirtymillä (POSA Code of Points version 6.4, 74.). Intensiteetti on kyky esittää jatkuvaa liikettä, liikkuvuutta, voimaa ja tasapainoista tankojen käyttöä, sekä pyörivää että staattista, täydellisesti toteutettujen pakollisten liikkeiden lisäksi. Korkean intensiteetin liikkeet tulee suorittaa musiikkiin. Intensiteetillä mitataan koreografian dynaamisuutta ja energiaa, suurin osa tästä riippuu dynaamisten liikkeiden määrästä, mitä enemmän on dynaamisia liikkeitä, sitä korkeampi on intensiteetti. Liikkeet voivat olla myös intensiivisiä, vaikka ne olisivatkin ”herkkiä”, kunhan liikkeellä on tarkoitus koreografiassa. Tarkoituksena on pitää esityksen intensiteetti yllä koko esityksen ajan. Intensiteettiä esitellään käyttäen koreografisia osuuksia haastavasti, luovasti ja monipuolisesti. (POSA Code of Points version 6.4, 85, 87.)

Intensiteetin määritelmä on tuotu hyvin esille. Vaikka esitykseen sisältyisi rauhallista liikettä, on tarkoitus, että esityksen ”taso” pysyy koko ajan yllä. Intensiteettiin liittyy olennaisesti musiikin käyttö. Musiikkia tulee hyödyntää aktiivisesti koreografian rakentamisesta ja pyrkiä löytämään musiikin avulla myös intensiteetti liikkeeseen. Esityksen tulee tuntua sitä katsottaessa aina vähän hurjalta, etenkin dynaamisten liikkeiden aikana.

Halonen kuvailee intensiteettiä esityksen fyysiseksi rankkuudeksi. Tässä kategoriassa tulisi välttää turhaa kävelyä ja paikallaan poseeraamista, kyse ei kuitenkaan ole siitä, että jatkuvasti pitää liikkua, sillä myös jotkut paikoillaan pysyvät liikkeet ovat fyysisesti vaativia. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.10 Lavan käyttö

Lavan käyttöä arvioidaan kolmesta tasosta:

1. Lattiatyöskentely (lattiataso)
2. Pystyasennot ja alle 70% tangon käyttö (keskitaso)
3. 70% ja yli tangon käyttö (ilmataso)

Lattiatasoa tulee käyttää ympäri lavaa, ei vain tankojen välillä. Kaikkia näitä eri tasoja tulisi käyttää tasapuolisesti (katso koreografian tasapaino) ja lattialla tulisi suorittaa yli 10 sekunnin tanssisarja. Turhaa kävelyä tulisi välttää, vaan liikkeen ympäri lavaa on tarkoitus olla osa koreografiaa. (POSA Code of Points version 6.4, 92-95.)

Tässä osiossa säännöstö on mielestäni selkeä. Mahdollisimman hyvän lavan käytön varmistaa riittävän suuri ja totuuden mukainen harjoitustila. Jos sopivaa harjoitus tilaa ei ole, vaatii koreografian suunnittelu enemmän kilpailijalta. Kilpailijan on hyvä muistaa, että liikkeen tulee aina olla tarkoituksen mukaista, eikä vain ”haahuilua” ympäri lavaa.

Halosen ohjeistus tuomareille on viiden sääntö:

1. Lavan kaikki reunat, etu- ja takasivut
2. Suoraan eteen ja sivuttaissuunnassa
3. Diagonaalilinjat
4. Kaarevaa ja suoraa linjaa
5. Suunnat toteutetaan koreografisesti hyvin

Jokaisesta kohdasta A-tuomari antaa siis yhden pisteen. Kilpailijan on siis yhtä lailla hyvä huomioida kaikki nämä kohdat. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.11 Tanssisarjan vaikeusaste

Tanssisarja ei ole pakollinen, mutta mikäli sen suorittaa, niin se pisteytetään muiden A-tuomarin osa-alueiden kaltaisesti. Tanssisarjan tulee olla yli kymmenen sekunnin mittainen ja kilpailija ei saa tänä aikana koskea tankoon. (POSA Code of Points version 6.4, 48.) Tanssisarjan tulee olla riittävän hyvä ja monimuotoinen, jotta sen voi tunnistaa tanssisarjaksi. Kilpailijan tulee esittää liikkeet oikealla tekniikalla, riippuen liikkeen alkuperästä (voimistelu tai tanssi). Tarkoituksena on käyttää koko vartaloa laadukkaasti. Tanssisarja on arvokkaampi, jos siinä käytetään enemmän kehon osia, erilaisia nivelten liikkeitä, asymmetrisiä liikkeitä, eri rytmiä musiikin salliessa ja siirtymistä paikasta toiseen. Liikkeiden toistoa tulee välttää. (POSA Code of Points, 83-84.)

Tanssisarjan tavoitteita on kuvattu laajasti koreografiatekstin alla. Kilpailijan on hyvä ottaa huomioon, että liikekielessä haetaan nimenomaan tanssin- ja voimistelunomaisia liikkeitä ja liikekieltä. Tässä apuna on varmasti jommankumman lajin taitaja, jos kilpailijalle itselleen ne eivät ole niin tuttuja. Tanssisarjan tulee olla vähintään 10 sekuntia pitkä yhtenäinen osa, (POSA Code of Points version 6.4, 48.) kokonaan irti tangolta, ja sen suunnitteluun on hyvä käyttää aikaa. Tanssisarjassa on hyvä tehdä liikettä eri tasoissa ja samalla eri tasoihin voi esimerkiksi yhdistää erilaisen rytmin ja liikkeen käytön. On hyvä myös tutustua erilaisiin koreografeihin ja tanssisarjoihin, joista voi löytää inspiraatiota omaan liikkeeseen.

Vastoin Code of Pointsin ohjeistusta Halonen kommentoi, ettei tanssisarjan tarvitse olla yhtenäinen sarja, vaan sitä arvioidaan esityksen tanssiosuuksien kokonaisuutena. Tanssisarjaa tulisi ajatella enemmän mekaanisena, kuin tiettynä tanssilajina. Tarkoituksena on toteuttaa liikettä monessa tasossa, käyttää koko vartaloa, rytmin rikkominen, rytmin käyttö ja musiikin käyttö. Liikkeen tulisi olla symmetristä ja epäsymmetristä ja liikkeiden tarkoituksen mukaisia. Eli haussa on monipuolinen lattiatyöskentely. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.12 Akrobaattisen liikkeen vaikeusaste

Akrobaattisen liikkeen sijoittaminen koreografiaan ei ole pakollista, mutta mikäli sellaisen lisää kilpailukoreografiaansa, arvioidaan se asteikolla 0-5. Akrobaattisia liikkeitä saa olla kuitenkin vain yksi. Akrobaattinen liike ei ole kontaktissa tangon kanssa. Akrobaattinen liike voi sisältää ilmavaiheen, jossa koko keho on irti lattiasta, koko kierroksen vartalolla eteen, taakse tai sivulle ilmavaiheen aikana tai jonkin liikkeen, joka on kontaktissa lattian kanssa esimerkiksi kärrynpyörä tai käsinseisonta. (POSA Code of Points version 6.4, 48-49.)

Akrobaattinen liike on hyvin itseään selittävä osuus. Hyväksytyt akrobaattiset liikkeet löytyvät säännöstöstä, versiossa 6.4 sivulta 187 eteenpäin. Tärkeintä on kuitenkin huomioida liikkeen puhdas suoritustekniikka ja se, että liikkeitä kannattaa ottaa vain yksi koreografiaansa. Esimerkiksi siirtymäksi ei kannata aina ottaa kärrynpyörää, sillä miinukset ylimääräisistä akrobaattisista liikkeistä ovat korkeita. Kilpailijan on siis hyvä valita itselleen liike, jonka varmasti osaa. Jos on aikaa ja mahdollisuutta harjoitella haastavampaa liikettä turvallisesti, kannattaa se tehdä, mutta jos liike ei ole varma, sitä ei kannata koreografiaansa lisätä. Lisäksi säännöstössä on erillinen lista kielletyistä akrobaattisista liikkeistä, joka on hyvä tarkastaa versiossa 6.4 sivulta 68. Ja vaikka säännöissä on mainittu poikkeuksena käsinseisonta ja kärrynpyörä liikkeistä, jotka voi toteuttaa kahdesti (POSA Code of Points 6.4, 67.), ei riskiä kannata ottaa sillä vain ensimmäinen liike arvioidaan.

Nanna kommentoi tähän, että kilpailijan tulee ottaa huomioon se, että onko hänen taitotaitonsa riittävä toteuttamaan liikettä, ilman suuria e-tuomarin linjavähennyksiä. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.13 Epälooginen alku tai loppu

Tätä osiota ei oltu sen kummemmin avattu, mutta tällä varmasti haetaan sitä, että liike lähtee esimerkiksi liian myöhässä suhteessa musiikkiin tai kilpailuesitys loppuu ennen musiikin loppumista. Tästä vähennetään vain kerran, yhden pisteen verran. Esitys pitää siis suunnitella ja harjoitella riittävän hyvin, jotta se sopii musiikkiin myös tässä suhteessa.

Halosen mukaan Suomen tasolla ongelma on tämän kategorian suhteen enemmän musiikissa. Musiikki on kilpailijan vastuulla ja kappaleen seinään loppuminen ei ole välttämättä paras tapa lopettaa. Lisäksi kilpailijan tulee huomioida se, ettei hänellä tule kiire tai ettei hän ole liian aikaisin loppuasennossa. On myös hyvä huomioida, että esityksen arviointi loppuu, kun musiikki loppuu. Lopun kumarrus ei myöskään kuulu esitykseen, eikä sitä tulisi tehdä musiikin aikana. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.14 Kilpailukappaleen sanojen laulaminen

Kategorian nimi avaa hyvin sisällön. Eli kilpailun aikana oman esityskappaleen aikana ei saa hyräillä tai laulaa sen mukana. Tästä vähennetään vain kerran, yhden pisteen verran.

Halosen mukaan kaikenlaisia äänekkäitä äännähdyksiä on hyvä välttää, sekä turhaa suun käyttöä. (Halonen 12.9.2017.)

4.1.15 Koreografia ja asu eri teemaa

Tässä kategoriassa on hyvin selkeä arviointikohde, jo nimen perusteella, mutta mikä on teemaan sopiva, on aina vähän kyseenalaista. Asun tulee siis sopia esityksen teemaan. Teemaan sopiva ei tarkoita sitä, että muita pukuun liittyviä sääntöjä ei noudatettaisi. Tästä vähennetään vain kerran, kolmen pisteen verran.

Asua valitessa kilpailija voisi huomioida väriassosiaatiot. On olemassa yleisiä väreihin liittyviä mielle yhtymiä esimerkiksi punainen väri voi tarkoittaa toimintaa, joulua tai verta ja vihreä luonnollista, rauhaa tai kammottavaa. Väriassosiaatio voi toimia hyvänä vahvistajana esityksen ja roolin luonteelle. (Wilson 1997, 118-119.)

Halonen kommentoi tähän, että kategoria on avattu huonosti ja vain jos asu on räikeästi eri teemaa, tästä vähennetään. (Halonen 12.9.2017.)

4.2 E-tuomari

E-tuomari, eli execution judge, tuomaroit nimensä mukaan kilpailijan suoritusta. He arvioivat liikkeiden suoritusta yksilöillä perustuen vaikeuselementteihin, eli liikkeisiin sekä koreografiaan. He arvioivat nimenomaan liikkeen teknistä suorittamista. Jokaisella liikkeellä tulee olla selkeä alku ja loppu, liikkeiden tulee olla hallittuja ja koreografian tasapainon tulee pysyä yllä. E-tuomari on vähentävä tuomari, eli kaikki hänen kategoriansa vähennetään kokonaissummasta 75, pisteet, jotka jäävät jäljelle ovat hänen lopulliset pisteensä. Pareilla lisäksi vähennetään synkronisaation puutteesta jokaisella kerralla yksi piste ja koko esityksestä kerran viisi pistettä. Synkronisaatiolla tarkoitetaan liikkeiden yhtäaikaista suuntaa. (POSA Code of Points version 6.4, 49-50, 52.) Kuvassa 2 on E-tuomarin käyttämä tuomarointilomake, johon hän voi merkitä pisteytyksensä. Kohdissa, joista vähennetään joka kerta, moni tuomareista tuntuu suosivan ns. tukkimiehen kirjanpitoa, jotta he pystyvät paremmin laskemaan esimerkiksi huonoista linjoista annetut pisteet. Pisteiden lisäksi tuomarin odotetaan kirjoittavan kategoriasta aina kommentti tai kommentteja.

Seuraavassa käydään läpi, vapaasti suomennettuna, kaikki pisteytyskategoriat. Läpi käydään myös niiden kriteerit, sekä pohditaan, miten kilpailijan tulisi ottaa nämä kriteerit huomioon saadakseen mahdollisimman korkeat pisteet. Suurinta osaa kategorioista ei ole selitetty auki, mutta niiden nimet ovat selkeitä ja tuovat hyvin esille, minkä takia pisteitä vähennetään.

Halosen kommenttina yleisesti e-tuomarin tuomarointialueesta, että moni kilpailija tekee aivan liian vaikeita koreografioita. Esityksen tulee näyttää helpolta ja jos se on fyysisesti liian haastava, se harvoin näyttää siltä. Lisäksi oheistreeniin tulisi kiinnittää enemmän

huomiota, jotta jaksaminen olisi parempaa. Näillä saataisiin heti e-pisteet nousemaan.
(Halonen 12.9.2017.)

Judge No.
Name of Judge
Name of Athlete
World Championship 2016

Execution Sheet

75 points maximum deduction

Judging Criteria	Maximum Score	Score	Comment
Singular deductions	Per time		
Poor execution and Incorrect lines	- 0.5		
Poor transitions (floor & pole)	- 1		
Lack of synchronicity (Doubles Only)	- 1		
Bad angle of the move	- 1		
A slip or loss of balance	- 2		
Drying hands on costume, body, pole or floor and or fidgeting with hair or costume	- 2		
A Fall	-5		
One time deductions	One time		
Not using both poles equally	- 3		
Using less than 70% of the pole	- 3		
Lack of synchronicity (Doubles only)	- 5		
TOTAL	75-		Final Total=

Kuva 2. Execution Sheet (Materiaalipankki, Tankotanssin maailma)

4.2.1 Huono toteutus ja huonot linjat

Huonoa toteutusta ja linjoja ei erikseen selitetä auki säännöstössä. Kirjoittajan kokemuksen perusteella tällä tarkoitetaan väärän aikaan taivutettuja raajoja ja niveliä, jotka ikään kuin rikkovat linjan, esimerkiksi koukussa oleva nilkka tai polvi. Tai liike, jossa esimerkiksi jalat eivät aukea riittävän paljon. Kilpailijan on erityisen tärkeä tarkistaa omat linjansa ennen kilpailua, joko videolta tai toisen henkilön avulla. Suorat linjat kertovat paljon harjoittelun määrästä ja taidosta, sillä usein aloittelevilla tankotanssijoilla näkee ns. löysiä nilkkoja

ja koukussa olevia polvia. Jokaisesta huonosta linjasta vähennetään puoli pistettä (POSA Code of Points version 6.4, 104.).

Halonen kommentoi tähän, että kilpailijan tulisi huomioida se, ettei tässä kategoriassa ole kyse vain jalkojen huonoista linjoista, vaan koko vartalon. Lisäksi kaikki epävarmuus ja korjaaminen sisältyvät huonoon toteutukseen. Ylimääräisten liikkeiden minimointi on siis ehdottoman tärkeää. (Halonen 12.9.2017.)

4.2.2 Huonot siirtymät (lattia ja tanko)

Siirtymällä (transition) tarkoitetaan siirtymistä asennosta, tilasta, tyylistä toiseen tai erilais-
ten teemojen ja koreografian osien yhdistämistä toisiinsa, siirtymät mahdollistavat myös
tasojen vaihdon (POSA Code of Points version 6.4, 74.) Tähän kategoriaan siis lasketaan
kaikki huonot, eli kömpelön näköiset, siirtymät lattialla, tangolla ja näiden kahden välillä.
Jokaisesta huonosta siirtymästä vähennetään yksi piste (POSA Code of Points version
6.4, 104.).

Siirtymien tulisi siis tämänkin kategorian näkökulmasta (katso Siirtymäliikkeiden omaperäi-
syys) olla sujuvia. Siirtymien tulee olla helpon näköisiä, eikä niihin saa mennä liian kauaa.
Tässäkin kategoriassa kannattaa käyttää apuna videotointia ja toisten ihmisten mielipiteitä.

Halosen mukaan tätä näkyy todella paljon. Liikkeessä linjat pysyvät hallussa, mutta siirty-
män aikana ne unohtuvat ja huonon siirtymät lisäksi kilpailija saa myös linjavähennyksen.
Tarvitaan siis huolellisuutta myös siirtymäliikkeisiin. (Halonen 12.9.2017.)

4.2.3 Liikkeen huono kulma

Liikkeen huonoa kulmaa ei ole avattu säännöstössä, mutta se on hyvin itseään selittävä
kategoria. Jos liike kääntyy epäedulliseen suuntaan, se ei näytä hyvältä, joten tavoitteena
on esitellä liikkeitä aina hyvästä kulmasta. Oikean kulman parhaana mallina on säännös-
tön kuvaosuus. Jokaisesta huonosta kulmasta vähennetään yksi piste (POSA Code of
Points version 6.4, 104.).

Riittävällä harjoittelulla ja mahdollisimman kisaa vastaavilla olosuhteilla, eli tangoilla ja pi-
toavuilla, suunnat saa suunniteltua todella hyvin. Lisäksi on hyvä opetella ns. manipuloi-
maan tankoa, eli opetella itselleen keinoja, joilla asentoa saa helposti käännettyä lähem-
mäs oikeaa suuntaa. Apuna myös peili ja videotointi.

Halosen vinkkinä huonoon kulmaan on se, että jos huono kulma tulee liikeyhdistelmän,
kombon, alussa, kannattaa se korjata siinä kohtaa, jolloin saa vain toteutusvähennyksen,

mutta seuraavista liikkeistä ei saa huonon kulman vähennystä. Huono kulma on hyvä huomioida myös pyörivällä tangolla. (Halonen 12.9.2017.)

4.2.4 Liukastuminen tai horjahdus

Liukastumista tai horjahdusta ei ole selitetty säännöstössä, kuitenkin se kategoriana selittää hyvin itseään. Kyseessä on siis tangolla tarkoitukseton liukuminen ja tasapainon menettäminen lattialla tai tangolla. Jokaisesta liukastumisesta tai horjahduksesta vähennetään kaksi pistettä (POSA Code of Points version 6.4, 104.).

Tämä on niitä asioita, joihin on vaikea vaikuttaa. Tärkeintä on kuitenkin, ettei hätkähdä pienestä epäonnistumisesta, vaan jatkaa eteenpäin, kuin se olisi ollut osa esitystä. Jos kilpailija tietää esimerkiksi käsiensä hikoilevan, hän voi tähän etsiä apuja esimerkiksi pito-avuuista ja tällä estää turhaa valumista tangolla.

Halonen suomentaisi tämän kategorian hallinnan menettämisellä. Katgoria sisältää kaikki hallinnan menetykset tangolla ja lattialla. Tärkeintä on muistaa, ettei tämä saa vaikuttaa itsevarmuuteen. Lisäksi harjoituksissa pitäisi aina tehdä esitys kokonaisuudessaan loppuun, vaikka jokin kohta menisi pieleen. On myös hyvä opetella harjoittelemaan huonommissakin olosuhteissa. Jos näitä tulee paljon, kannattaa kilpailijan miettiä onko koreografia liian vaikea. (Halonen 12.9.2017.)

4.2.5 Asun ja hiusten turha koskeminen

Kategoriana tämä on itseään selittävä, eikä sitä ole erikseen avattu säännöstössä. Englannin kielinen versio avaa kuitenkin suomennostani enemmän kategorian tarkoitusta: "Drying hands on costume, body, pole or floor and or fidgeting with hair or costume" eli käsien kuivaus pukuun, vartaloon, tankoon tai lattiaan, ja/tai asun tai hiusten turha koskeminen tuottaa jokaisella kerralla vähennystä kahden pisteen verran. (POSA Code of Points version 6.4, 104.)

Tämä on niitä tapoja, joita monella esiintyjällä alkuun on. Esityksen aikana tulee herkästi halu korjata asentoaan ja pyyhkiä hikisiä käsiään, tätä tulee kuitenkin välttää. Apuna tähän on varmasti harjoittelu. Jokaisessa kisaesityksen läpivedossa on hyvä kiinnittää huomioita siihen, ettei näitä tapoja tee. Videointi toimii hyvänä palautteena. Kilpailijan tulee keskittyä esitykseen, ei pukuun ja hiuksiin.

Halosen mukaan monilla kilpailijoilla on tässä maneerien kanssa ongelmia; on totuttu pyyhkimään käsiä shortseihin ja stressitilanteessa vanha tapa pyrkii esiin. Tästä voisi päästä eroon harjoittelemalla stressitilanteissa enemmän. (Halonen 12.9.2017.)

4.2.6 Putoaminen

Putoamisella tarkoitetaan putoamista tai hallitsematonta laskeutumista lattialle. Putoamisesta vähennetään joka kerta viisi pistettä. (POSA Code of Points version 6.4, 104.).

Putoaminen on kategoriatyypiltään sama, kuin liukastuminen tai horjahdus –kategoria, sitä ei voi yleensä estää, mutta sen jälkeen tulisi jatkaa, kuin mitään ei olisi tapahtunut. Putoamiseen ei aina harjoittelukaan auta, mutta sen välttäminen on yksi syy miksi ei kannata ottaa uusia ja epävarmoja liikkeitä omaan koreografiaansa. Epävarma liike jännittää enemmän ja esimerkiksi käsien hikoilu voi tehostua tästä johtuen, jolloin käsien lipeämisen ja putoamisen riski on suurempi. Tärkeää on harjoitella tilannetta putoamisen jälkeen, sitä voi harjoitella, vaikka mielikuvaharjoituksena. Kuinka putoamisen jälkeen pääsee takaisin kisaan mukaan ja miten kilpailija pystyy sen jälkeen jatkamaan.

Halonen suomentaisi tämän kategorian nimellä hallitsematon alastulo. Tärkeintä kilpailijan on huomioida se, että yrittäisi kaikilla mahdollisilla tavoilla pelastaa putoamisen ja pitää itsevarmuuden yllä myös tämän jälkeen. Lisäksi kilpailijan ei kannata ottaa epävarmoja liikkeitä koreografiaansa. (Halonen 12.9.2017.)

4.2.7 Kahden tangon epätasainen käyttö

Kategoriaa ei ole avattu liittyen E-tuomarointiin, nimi on kuitenkin hyvin itseään selittävä. Mikäli kilpailija käyttää enemmän toista tankoa, staattista tai pyörivää, häneltä vähennetään pisteitä. Vähennys tehdään vain kerran ja se on kolmen pisteen vähennys (POSA Code of Points version 6.4, 104.). Tämä tulee huomioida koreografiaa rakentaessa, sillä tankojen tasainen käyttö voi antaa pisteitä A-tuomarilta ja voi vähentää pisteitä E-tuomarilta.

Halonen sanoo tämän olevan enemmän ajallinen määre, kuin temppujen laskemista. Kilpailijan on kuitenkin hyvä huomioida, että jos hän tekee määrällisesti paljon liikkeitä, saat-
taa se aikana tuntua pidemmältä tuomarille, vaikka ajallisesti hän viettäisi yhtä paljon aikaa molemmilla tangoilla. (Halonen 12.9.2017.)

4.2.8 Alle 70% käyttö tangon pituudesta

Kuten edellisessä kategoriassa, myös tässä puuttuu selitys, mutta nimi on hyvin itseään selittävä. Koreografiaa tehdessä tulee huomioida tangon pituus ja pyrkiä harjoittelemaan kisatankoja vastaavalla pituudella, jotta varmasti tulee käyttämään yli 70% tangon koko-

naispituudesta. Tangon käytöstä voi A-tuomari antaa lisää pisteitä ja E-tuomari voi vähentää liian vähäisestä käytöstä. Vähennys tehdään kerran ja se on kolmen pisteen vähennys (POSA Code of Points version 6.4, 104.).

Halosen vinkkinä on aloittaa esitys jommankumman tangon ”nokasta”, eli korkealta tangosta. Lisäksi olisi hyvä päättää se yksi kohta, kun käytetään toisestakin tangosta yli 70%. (Halonen 12.9.2017.)

4.3 D-tuomari

D-tuomari, eli difficulty judge, tuomaroit kilpailijan itselleen valitsemat pakolliset liikkeet. Eri kategorioissa kilpailijat voivat valita vaativuusliikkeensä eri pisteluokista. Tässä yksilökilpailijoiden tulee valita itselleen kymmenen pakollista liikettä, tässä kilpailukategorioiden pisteluokat:

- Seniors, yksilö (18-49-vuotta), pisteluokka 0.3-1.0
- Masters +40, yksilö (40-49-vuotta), pisteluokka 0.2-0.7
- Masters +50, yksilö (yli 50-vuotta), pisteluokka 0.2-1.0
- Junior varsity, yksilö (6-8-vuotta), pisteluokka 0.1-0.6 (vain alueelliset ja kansalliset kisat)
- Junior A, yksilö (10-14-vuotta), pisteluokka 0.1-0.7, mutta voivat lisäksi tehdä yhden pistearvoltaan korkeamman liikkeen
- Junior B, yksilö (15-17-vuotta), pisteluokka 0.2-0.9, mutta voivat lisäksi tehdä yhden pistearvoltaan korkeamman liikkeen

Liikekategorioiden A ja B liikkeissä Masters +50 sarjalla on 20° toleranssi, suhteessa liikkeen oikeaan linjaan.

Amatöörikisoissa kilpailijoiden tulee valita viisi pakollista liikettä. Lisäksi kilpailija voi valita vielä kuudennen ylimääräisen liikkeen joka arvioidaan, tämä ei kuitenkaan ole pakollista. Amatöörikisoissa kilpailukategoriat Seniors, Masters +40, Seniors pari ja Junior B voivat valita liikkeensä pisteluokista 0.1-0.5. Masters +50 ja Junior A voivat amatöörikisoissa valita liikkeensä pisteluokista 0.1-0.4 ja Junior varsity voivat valita liikkeensä pisteluokista 0.1-0.3. Jokaisessa kilpailukategoriassa amatöörikisoissa kilpailija voi myös tehdä yhden liikkeen, joka on pistearvoltaan määrättyä korkeampi. Kilpailija voi myös kerätä lisäpisteitä yhdistämällä eri liikkeitä peräkkäin. Yhdistelmän tulee olla sulava ja suora ja kahden yhdistetyn liikkeen tulee olla eri liikekategorioista. Kilpailija voi tehdä yhteensä kolme yhdistelmää, joista jokaisesta voi saada yhden lisäpisteen. Yhdistelmien tekeminen ei ole pakollista, mutta niiden epäonnistumisesta ei myöskään tule esiintyjälle miinusta.

D-tuomari arvioi liikkeiden toteutuksen minimivaatimusten täyttymisen ja tarkistaa, että jokaisen kategorian liike on toteutettu onnistuneesti. Pisteitä hän antaa onnistuneista liikkeistä ja yhdistelmistä ja vähennyksiä puuttuvasta kategoriasta (-2 pistettä), puuttuvasta liikkeestä (-3 pistettä) ja väärässä järjestyksessä esitetyistä liikkeistä (-1 pistettä). Mikäli kilpailija yrittää liikettä, muttei onnistu vaatimusten mukaisesti, saa hän liikkeestä nolla pistettä. Jos epäonnistunut liike oli ainoa omasta kategoriastaan, annetaan kilpailijalle puuttuvan kategorian vähennys. Parikilpailijoiden vaatimukset ovat erilaiset. (POSA Code of Points version 6.4, 52-57.)

Kuvassa 3 on Difficulty Sheet, joka kilpailijan tulee täyttää tuomaria varten. Jos tuomari arvioi liikkeen epäonnistuneeksi, tulen hänen aina kirjoittaa perustelut, miksi liike oli epäonnistunut. Samoin toimitaan myös epäonnistuneiden yhdistelmien kohdalla.

Liikekategorioita on viisi kappaletta ja liikkeiden minimivaatimukset löytyvät liikkeen kuvan alta osiossa Appendix III.

- A –kategoria on notkeuskategoria, jossa liikkeen tulee pysyä paikoillaan kaksi sekuntia, ja kaikkien jalkojen avauksien tulee aueta 180 astetta, mikäli toisin ei mainita (POSA Code of Points version 6.4, 107.)
- B –kategoria on voimakategoria, jossa kaikkien liikkeiden tulee pysyä paikoillaan kaksi sekuntia (POSA Code of Points version 6.4, 122.)
- C –kategoria on pyörähdyskategoria, jossa pyörähdykset tulee toteuttaa staattisella tangolla ja niiden tulee pyöriä vähintään 360 astetta ilman kosketusta lattiaan, ellei toisin mainita (POSA Code of Points version 6.4, 149.)
- D –kategoria on dynaamisten liikkeiden kategoria, johon sisältyy erilaiset ilmassa tehtävät liikkeet ja dynaamisuus, liikkeiden vaatimukset mainitaan liikkeiden kohdalla (POSA Code of Points version 6.4, 160.)
- E –kategoria on pyörivän tangon kategoria, jossa kilpailija voi valita minkä tahansa liikkeen A- tai B-kategoriasta, mutta sen pitää pyöriä pyörivällä tangolla vähintään 720 astetta ympäri (POSA Code of Points version 6.4, 185.)

Tässä kategoriassa on maksimissaan jaossa 13 pistettä, joka on aika vähän verrattuna muiden tuomareiden pisteisiin. Näin ollen muihin kategorioihin kannattaa käyttää enemmän energiaa, kuin pakollisiin liikkeisiin. Pakollisiksi liikkeiksi kannattaa valita varmoja liikkeitä, joiden tietää onnistuvan, sekä helppoja ja sujuvia liikeyhdistelmiä, jottei miinuksia tule. Pahimmassa tapauksessa, jos palautettavan lapun vain ”hutaisee” voi vähennyksiä tulla puuttuvista kategorioista -15 ja/tai puuttuvista liikkeistä -20 pistettä. Eli kilpailijan on hyvä olla varma oikeasta järjestyksestä ja niistä liikkeistä, joita päättää suorittaa. Varmin tapa on valita jokaisesta kategoriasta kaksi liikettä, jolloin toisen epäonnistuessa on vielä

toinen mahdollisuus onnistua. Tietenkin amatöörikilpailuissa kaikkia kategorioita kannattaa valita yksi kaikkia, ettei turhia vähennyksiä tule.

Kilpailijan tulee palauttaa Difficulty Sheet (Kuva 3) ajoissa ja sen tulee olla täytetty selkeästi ja huolellisesti. On siis hyvä tarkistaa, että liikkeet ovat oikeassa järjestyksessä, niissä on oikea koodi, kuvaus ja pistearvo. Lisäksi tulee merkitä liikkeiden kategoriat, etenkin E-kategorian liikkeet, sillä muuten ne näyttäisivät vain A- ja B-kategorioiden tavallisilta liikkeiltä, ja pahimmassa tapauksessa E-kategoria tuomarin mielestä puuttuu kokonaan.

Halonen on monista asioista tässä samalla linjalla, kuin itse olen. Kilpailija voisi valita itselleen aina sen astetta helpomman liikkeen, jotta varmasti saisi pisteitä. Lisäksi yhdistelmiä kilpailijoiden tulisi ilmoittaa aktiivisemmin. Ja yhdistelmissä on hyvä ottaa huomioon se, että pyörivän tangon E-liikkeen kannattaa olla ensimmäinen liike, jotta se oikeasti pyörii sen kaksi kierrosta. Kilpailijan ei kannata valita vaikeimpia liikkeitä, vaan varmoja. Lisäksi on hyvä huomioida, että Code of Points –liikelistan kuvat ovat suuntaa-antavia ja enemmän merkitystä on tekstillä. Jos jotain ei kielletä erikseen, sen saa tehdä. Eli kilpailija voi kehittää ja käyttää enemmän variaatioita ja saada silti d-tuomarilta pisteet. Lisäksi kannattaa tutkia Code of Points –liikelistaa, osa saman arvoisista liikkeistä voi olla helpompia kuin toiset. (Halonen 12.9.2017.)

Difficulty Sheet

Elements Difficulty List

NAME & SURNAME

SPECIALTY: IM IF DOUBLES CATEGORY: S JV JA JB MA

COMPETITION & DATE

N°	N° EL.	DESCRIPTION	VALUE	GROUP	COMBINATION	JUDGES ONLY
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
		TOTAL DIFFICULTY SCORE				
		TOTAL DEDUCTIONS (Judges only)				
		FINAL SCORE (Judges only)				

Keys: IM= Individual Males IF= Individual Females S= Senior JV= Junior Varsity JA=Junior A JB= Junior B MA= Masters +50

Kuva 3. Difficulty Sheet (Official Documents, POSA World Federation)

4.4 Päätuomari

Kuvassa 4 on päätuomarointilomake Helsingin SM-karsinnoista. Lomakkeessa näkyy arvi-
oitavat kategoriat, päätuomareiden lomakkeessa ei ole jätetty tilaa kommenteille. Päätu-
marin tehtävät ovat:

- Pitää listaa pakollisista liikkeistä D-tuomarin tavoin
- Kontrolloida muiden tuomareiden työtä
- Vähentää pisteitä kokonaispistemäärästä Code of Pointsin mukaan
- Tarkistaa A- ja E-pisteet, jotta ne ovat loogisia
  - Mikäli pisteet eivät kohtaa riittävästi, hän selvittää tilanteen tuomareiden kanssa
- Hän julkaisee pisteet lopulliset pisteet
- Antaa varoitus
- Hylätä kilpailija

(Code of Points version 6.4, 58-59.)

HEAD JUDGE / SM-Karsinta Helsinki 25.5.2017	
Name of Judge	
Name of Athlete	
Category	

Deductions Penalties or Disqualifications by Head judge:	
Presentation fault (Theatrical Presentation)	-1 (one time)
Incorrect attire (jewelry, ornaments, body glitter/painting, national identity, etc.)	-3 (each time)
Failure to appear on the competition area within 20 seconds	-1 (one time)
Prohibited moves	-5 (each time)
2nd or more of acrobatic elements	-3 (each time)
Interruption of performance for 2-10 seconds	-2 (each time)
Stop of performance more than 10 seconds	-3 (each time)
Themes in contravention of the Olympic Charter and the Code of Ethics	-10 (one time)
Presence in prohibited area	warning
Improper behavior / manners	warning
National tracksuit not being worn	warning
Competition attire not being worn at medal award ceremony	warning
Walk-over	disqualification
Serious breach of the IPSAF Statutes, Technical Regulations or Code of Points	disqualification
Unsportsmanlike conduct against athletes	disqualification
Disrespectful behavior towards the Head Judge and Jury	disqualification

Deduction if apply

Kuva 4. Head Judge Score Sheet (Julkaisematon, lähettänyt Nanna Halonen.)

Halonen kertoi, että päätuomarin kohdalla kilpailijan on hyvä huomata etenkin pukua koskevat säädökset; kiinteä helma saa olla, muttei laahusta tai mitään rönsyilevää. Koruja ei saa olla, eikä teatterimeikkiä tai maskeerausta. Housuista kilpailijat ovat yleensä tarkkoja, etteivät ne ole liian pieniä, mutta myös yläosan peittävyys on hyvä tarkistaa, jotteivat mahdolliset alusvaatteet näy sen alta. Suomessa aikataulutusta ja ajoissa oleminen toimii hyvin, mutta kilpailijoiden on hyvä harjoitella, ja pyrkiä toteuttamaan, ajoissa paikalla olemista, sitä että kilpailija tietää, missä hänen pitää olla ja monelta. (Halonen 12.9.2017.)

4.4.1 Vähennykset

Päätuomari voi antaa vähennyksiä seitsemästä eri kategoriasta. Viisi kategoriasta ovat joka kerta vähennettäviä.

- Vääränlainen asu (esim. korut, vartalomaali), vähennys 3 pistettä
- Kielletyt liikkeet (esim. erilaiset akrobaattiset liikkeet), vähennys 5 pistettä
- Toinen, ja siitä eteenpäin, akrobaattinen liike, vähennys 3 pistettä
- Esityksen pysäyttäminen 2-10 sekunniksi, vähennys 2 pistettä
- Esityksen keskeyttäminen yli 10 sekunniksi, vähennys 3 pistettä

Lisäksi päätuomari voi kerran vähentää seuraavista kolmesta kategoriasta:

- Esittäytymisvirhe, vähennys 1 piste
- Kilpailijalla kestää 20 sekuntia, tai enemmän, saapua kilpailualueelle, vähennys 1 piste
- Esityksen teema ei vastaa Olympialaisten käytössääntöjä tai teema ei ole eettisesti hyväksyttävä, vähennys 10 pistettä (Kuva 4)

Akrobaattisissa liikkeissä on poikkeus, eli kaksi liikettä saa suorittaa, jos liikkeet ovat kärrynpyörä ja käsinseisonta (POSA Code of Points version 6.4, 67.). Kielletyistä liikkeistä löytyy lista säännöstöstä ja kilpailijan on hyvä tutustua siihen. Lisäksi asu kuvaillaan hyvin tarkasti säännöstössä ja tästä ei kannata ottaa ns. turhaa miinusta. Asuvähennykset annetaan aina, kun kielletty osa tulee häiritsevästi esille, esimerkiksi rekvisiitta.

4.4.2 Varoitukset

Päätuomari voi antaa varoitukset seuraavista kategoriasta: kielletyllä alueella oleskeleminen, sopimaton käytös, kilpailija ei käytä oman maansa verryttelypukua avajais- tai palkintoseremoniassa (pätee kansainvälisissä kisoissa) sekä kilpailija ei käytä kilpailuasuaan palkintoseremoniassa (pätee kansallisissa kisoissa). (POSA Code of Points version 6.4, 58.) Kilpailija voi saada vain yhden varoituksen ennen hylkäystä (POSA Code of Points version 6.4, 69.)

4.4.3 Hylkäys

Päätuomari voi hylätä kilpailijan seuraavista syistä: keskeytys, vakava POSAn sääntö rikkomus (tekniset säädökset tai Code of Points), epäurheilijamainen käytös ja epäkunnioittava käytös päätuomaria ja arvostelulautakuntaa kohtaan (POSA Code of Points version 6.4, 59.). Lisäksi hylkäyksen voi saada toisesta varoituksesta (POSA Code of Points version 6.4, 69.).

5 Tärkeimmät poiminnot säännöistä

Taulukkoon 1 on kerätty taiteellisen tuomarin eli A-tuomarin kaikki osa-alueet, niiden yleisimmät ongelmat ja niissä huomioitavat asiat sekä ratkaisuehdotukset. Musiikin miksaus tuli esiin useammassa kohdassa, samoin kuin katsekontakti ja riittävän helpon koreografian rakentaminen. Lisäksi useammassa kohdassa tärkeitä oli harjoittelu yleisön kanssa ja oman kilpailukoreografian videointi sekä tarkastelu.

Taulukko 1. A-tuomarin osa-alueet

Tuomaroinnin kategoria	Yleisimmät ongelmat	Ratkaisu/huomioitavat asiat
Koko esityksen omaperäisyys	<ul style="list-style-type: none"> Tietyt toistuvat teemat ja musiikit Samojen liikkeiden toistuminen 	<ul style="list-style-type: none"> Musiikkia saa miksata Omaperäisyyttä enemmän arvostetaan monimuotoisuutta
Siirtymäliikkeiden omaperäisyys	<ul style="list-style-type: none"> Samojen liikkeiden toisto 	<ul style="list-style-type: none"> Uusien liikkeiden etsiminen Yksi tietynlainen liike/esitys -sääntö
Musiikin tulkinta; vartalo ja kasvot	<ul style="list-style-type: none"> Epäselvä ja/tai mitään sanomaton kappalevalinta Monotoninen musiikki 	<ul style="list-style-type: none"> Näkykö musikaalisuus esityksessä myös ilman ääntä? Musiikkia saa miksata ja sen tulee olla vaihtelevaa Musiikissa saa olla lyriikat
Läsnäolo ja karisma lavalla	<ul style="list-style-type: none"> Läsnäolo ja karisma eivät kestä koko esityksen ajan 	<ul style="list-style-type: none"> Kontakti tuomariin ja yleisöön koko esityksen ajan Katsekontaktin harjoittelu Yleisön edessä harjoittelu
Koreografian tasapaino	<ul style="list-style-type: none"> Kilpailija esittelee vain yhtä vahvaa puoltaan esim. latiatyöskentely 	<ul style="list-style-type: none"> Tasaisesti tanko-lattia ja erilaisten elementtien käyttö Esitys on kokonaisuus ja sen tulisi näyttää siltä myös taitotasoltaan
Elementtien tasapaino	<ul style="list-style-type: none"> Yhden erikoisosamisen korostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Tutustuminen pakollisten liikkeiden listaan Erityyppisten liikkeiden yhdistäminen Erityyppin liikkeitä joka puolella koreografiaa

Dynaamisuus ja flow	<ul style="list-style-type: none"> • "Tökkivän" näköinen esitys • Musiikki ei sovi liikkeeseen 	<ul style="list-style-type: none"> • Musiikin tulee tukea liikettä • Liikkeen tulee olla jatkuvaa ja soljuvaa
Itsevarmuus	<ul style="list-style-type: none"> • Otteiden ja asentojen korjailu • Ilmeen muutokset jännittävän tai epävarman liikkeen kohdalla 	<ul style="list-style-type: none"> • Katsekontaktin harjoittelu • Harjoittelu yleisön kanssa • Varmojen liikkeiden tekeminen
Intensiteetti	<ul style="list-style-type: none"> • Turhat poseeraukset ja käveleminen • Selkeä väsyminen esityksen loppuun 	<ul style="list-style-type: none"> • Riittävän helppoja temppuja • Esityksen tulee kuitenkin näyttää fyysisesti vaativalta
Lavan käyttö	<ul style="list-style-type: none"> • Harjoitustilan luoma illuusio oikean tilan koosta • Kaikkia suuntia ei ole huomioitu 	<ul style="list-style-type: none"> • Totuudenmukainen harjoitustilan koko • Kaikkien viiden suunnan huomiointi
Tanssisarjan vaikeusaste	<ul style="list-style-type: none"> • Liian yksinkertaista lattiatyöskentelyä 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspiraatiota eri lähteistä • Eri tasojen, asentojen ja rytmien käyttö → monipuolisuus
Akrobaattisen liikkeen vaikeusaste	<ul style="list-style-type: none"> • Liian vaikean akrobaattisen liikkeen tekeminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Oman taitotason riittävyys tulee varmistaa
Epälooginen alku tai loppu	<ul style="list-style-type: none"> • Musiikki loppuu kuin seinään • Liian aikainen lopetusasento tai kumarus 	<ul style="list-style-type: none"> • Musiikin miksaus • Harjoittelu musiikkiin • Improvisaation harjoittelu → pystyy korjaamaan liian aikaisen lopetuksen
Kilpailukappaleen sanojen laulaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Yleisesti laulu tai häiritsevä ääntely ei ole sallittua 	<ul style="list-style-type: none"> • Videointi ja omien manereiden tarkastus
Koreografia ja asu eri teemaa	<ul style="list-style-type: none"> • Kategoriat epäselvä 	<ul style="list-style-type: none"> • Varmista asusi sopivuus

Taulukkoon 2 on kerätty tekniikkatuomarin eli E-tuomarin kaikki kategoriat, niiden yleisimmät ongelmat ja niissä huomioitavat asiat sekä ratkaisuehdotukset. Muutaman kerran esille tulivat samat, tai saman tyyppiset, asiat kuin A-tuomarin osa-alueissa (Taulukko 1.), näitä olivat koreografian videointi ja riittävän helpon koreografian rakentaminen. Näiden lisäksi E-tuomarin osa-alueissa (Taulukko 2.) tuli esille useamman kerran harjoittelu huonoissa olosuhteissa ja koreografian tekeminen loppuun, niin ettei aina harjoituksissa lopeta tekemistään yhteen virheeseen, vaan pyrkii pääsemään siitä ”yli”.

Taulukko 2. E-tuomarin osa-alueet

Tuomaroinnin kategoria	Yleisimmät ongelmat	Ratkaisu/huomioitavat asiat
Huono toteutus ja huonot linjat	<ul style="list-style-type: none"> • Epävarmuus ja otteiden korjaaminen sisältyvät myös tähän • Koko vartalossa voi olla huono linja, ei vain nilkoissa 	<ul style="list-style-type: none"> • Varmoja liikkeitä • Omien linjojen tarkastus videolta
Huonot siirtymät (lattia ja tanko)	<ul style="list-style-type: none"> • Huonosta siirtymästä tulee usein linjavähennys • Siirtymiin kiinnitetään liian vähän huomiota 	<ul style="list-style-type: none"> • Videointi ja oman tekemisen arviointi • Liikkeiden lisäksi siirtymiin tulee keskittyä
Liikkeen huono kulma	<ul style="list-style-type: none"> • Jatketaan koko yhdistelmän ajan samassa huonossa kulmassa 	<ul style="list-style-type: none"> • Huonon kulman korjaamisesta tulee vähemmän miinusta → korjaus jo ensimmäisessä liikkeessä • Liikkeiden harjoittelu tiettyyn suuntaan
Liukastuminen tai horjahdus	<ul style="list-style-type: none"> • Jälkeen ilmentyvä paniikki, joka vaikuttaa mm. muistiin ja itsevarmuuteen 	<ul style="list-style-type: none"> • Harjoittelu huonoissa olosuhteissa • Esityksen vetäminen aina loppuun, vaikka mokaisi
Asun ja hiusten turha koskeminen	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneilta jääneet maneerit 	<ul style="list-style-type: none"> • Omien maneerien tunnistaminen • Harjoittelu paineen alla tuo esiin maneerit
Putoaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Jälkeen ilmentyvä paniikki 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilanteen pelastaminen millä tahansa tavalla → putoaminen muuttuu horjahdukseksi • Harjoittelu huonoissa olosuhteissa • Esityksen vetäminen aina loppuun, vaikka mokaisi
Kahden tangon epätasainen käyttö	<ul style="list-style-type: none"> • Tehdään toisella tangolla selkeästi enemmän liikkeitä • Vietetään aikaa enemmän toisella tangolla 	<ul style="list-style-type: none"> • Pyrkimys tehdä yhtä paljon temppuja molemmilla tangoilla • Pyrkimys käyttää aikaa yhtä paljon molemmilla tangoilla
Alle 70% käyttö tangon pituudesta	<ul style="list-style-type: none"> • Ei ole päätetty etukäteen, milloin käydään korkealla tangossa • Ei osata arvioida siihen menevää aikaa 	<ul style="list-style-type: none"> • Toiselta tangolta korkealta aloittaminen • Etukäteen nousukohdan päättäminen

D-tuomarin huomioimista asioista tärkeää on muistaa se, että kannattaa suorittaa varmoja liikkeitä. Jaossa on enemmän miinusta kuin plussaa. D-tuomari arvioi liikkeen vain minimivaatimusten mukaan, ja kaikki mitä ei mainita tai kielletä on sallittua, joten liikkeitä voi varioida. Monesti kilpailijat katsovat kuvaa liian tarkkaan, kun teksti on ensisijainen liikkeen määrittelijä. Tällä hetkellä suurimpia ongelmia kilpailijoilla on yhdistelmien vähyys, sillä yhdistelmien ilmoittamisessa ei ole riskiä, niistä ei tule miinusta ja jaossa on kolme ”ylimääräistä” pistettä. Lomake pitää palauttaa ajoissa ja selkeästi täytettynä.

Päätuomarin kohdalla kilpailijan tärkeimmät huomioitavat asiat ovat puku, meikki ja omasta aikataulutietoisuudestaan huolehtiminen. Puvussa ei saa olla ylimääräisiä osia, jotka esimerkiksi roikkuvat. Kilpailijan kannattaa säännöistä katsoa puvun vaatimukset. Meikki ei saa olla maskeeraus vaan sen tulee olla urheilijastatuksen mukainen. Kilpailijan on hyvä pitää huolta siitä, että hän tietää missä kohtaa mennään suhteessa hänen omaan vuoroonsa olla eri paikoissa. Vaikka kilpailu itsessään olisi myöhässä tai ajoissa, hänen tulisi olla oikeassa paikassa tarvittavaan aikaan.

6 Pohdinta

Ehkä tärkeimmäksi asiaksi nousi harjoittelu. Harjoittelun tärkeys ymmärretään usein, mutta sitä ei aina ymmärretä, kuinka monipuolista harjoittelun tulee olla ja mitä kaikkea siinä tulee huomioida. Pitää harjoitella muutakin kuin esitystä ja sitä on hyvä harjoitella erilaisissa olosuhteissa ja erilaisen paineen olla. Toiseksi tärkeäksi asiaksi nousi koreografian vaikeusaste. Se ei saa olla liian korkea, jotta kilpailija pystyy esittelemään taidoiltaan mahdollisimman tasaisesti osaamistaan, ilman minkään osa-alueen ”varjoon jäämistä”. Kolmanneksi esiin nousi musiikki; sen käyttö ja sen rohkea miksaus. Kilpailijan tulee aktiivisesti käyttää musiikkia hyödykseen esityksensä rakentamisessa. Kilpailijalla tulee olla rohkeutta kysyä apua kaikissa häntä vaivaavissa asioissa kuten säännöissä ja koreografian rakentamisessa. Mikäli jokin asia on epäselvä, siihen voi pyytää selvennystä liitolta tai tuomareilta.

Eroja kirjoittajan ja Nanna Halosen määritelmien välillä ei juurikaan ollut, lukuun ottamatta muutamaa seikkaa. Kirjoittaja olisi ”Koko esityksen omaperäisyys” –luvussa keskittynyt nimenomaan omaperäisyyteen monipuolisuuden sijaan. ”Siirtymäliikkeiden omaperäisyys” –luvussa kirjoittaja löysi vinkin musiikin puolelta, kun taas Halonen teknisestä osaamisesta. Tämän työn heikkoutena on taustamateriaalin ja lähteiden vaikealöytöisyys, mutta tankotanssiyhteisölle ja aiheeseen nähden se on riittävän laaja. Halonen toi musiikin kanssa hyvänä vinkkinä musiikin miksausien tärkeyden, jota kirjoittaja ei osannut huomioida samoin, kuin taitotasoltaan tasaisten liikkeiden valinnan. Lisäksi ”Lavan käyttö” –lukuun oli täydellisenä lisänä viiden suunnan sääntö, jota varmasti myös kilpailijoiden on vaikea hahmottaa ilman tällaista lisäohjeistusta. Tanssisarjan pituuden määritelmä oli Code of Pointsissa ja Halosen haastattelussa eri ja se tuleekin tulevaisuudessa tarkistaa, tarvitseeko tanssisarjan olla yhtenäinen vai voiko se koostua useammasta lattiatyöskentelyn osasta. On vaikea sanoa, onko Halosen tieto lähtöisin käytännön kokemuksesta, vai onko hän päässyt päätuomarin ominaisuudessa käsiksi johonkin Code of Pointsia parempaan ja tarkemmin kategorioita avaavaan tietolähteeseen, josta tämä kaikki tieto tulee. Halonen on kuitenkin aktiivinen tiedon jakaja, eikä ole vastuussa liiton yleisestä toiminnasta, joten jos on muita tietolähteitä, joita ei ole jaettu kaikille, se ei ole hänen vastuullaan.

Työn alussa esitetyt tavoitteet saavutettiin työssä. Sääntöjä avattiin laajemmin suomenkielillä ja säännöistä on kerätty tärkeimmät asiat kilpailijan kannalta. Jatkossa työ toivottavasti auttaa tankotanssin maailmassa toimivia henkilöitä ja kirjoittaja itse kokee saaneensa työstä paljon irti ja apua tulevaisuuden töihinsä.

6.1 Lyhyt kysely säännöistä kilpailijoille

Opinnäytetyön loppuvaiheessa toteutettiin lyhyt kyselyn tankotanssijoille, jotka ovat osallistuneet POSAn kisoihin. Kyselyn toteutettiin Google Driven kautta ja siihen vastaamaan pyydettiin muutamia tankotanssijoita. Tankotanssijat valittiin kyselyn luojalla tutuista tankotanssijoista, sillä heidän vastaaminen lyhyellä varoitusaajalla oli varmempaa. Vastaajina oli kolme naista ja yksi mies, joiden kaikkien sijoittuminen kisoissa on ollut erilaista. Vastauksista on seuraaviin kappaleisiin lyhyesti kerätty termejä ja asioita, jotka tulivat eri kysymysten kohdalla esiin. Kysymykset olivat:

- Mitkä asiat koet tärkeiksi luodessasi kilpailukoreografiaa?
- Hahmotatko selkeästi, mitä kukin eri tuomari tuomaroii? (a-tuomari, e-tuomari, d-tuomari ja päätuomari, saa luntata)
- Koetko, että tuomareiden osa-alueet ovat tasa-arvoisia esityksen kannalta vai korostuuko jonkun tietyn tuomarin pisteet?
- Oletko itse tutustunut sääntöihin vai oletko käyttänyt apuna esimerkiksi toista tankotanssijaa, tuomaria tai suomenkielistä tiivistelmää?
- Minkä koet haastavaksi säännöissä? (esimerkiksi onko jotain osiota vaikeampi ymmärtää? Tai mitä muuttaisit?)
- Vapaa sana

6.1.1 Mitkä asiat ovat kilpailijoiden mielestä tärkeitä koreografiaa luodessa

Vastausten perusteella on tehty suppea sisältöanalyysi, jossa on pyritty jaottelemaan vastauksissa mainitut asiat erilaisiin luokkiin. Luokkia vastauksien maininnoista syntyi viisi ja ne näkyvät taulukossa 3. Vain yksi vastaajista ajatteli oman tasoisen koreografian tekemisen olevan tärkeää, mutta voi olla, että muille tämä oli itsestäänselvyys. Omaperäisyys näyttäytyi yhtenä tärkeimmistä osioista samoin kuin koreografian vastaavuus sääntöihin ja liikkeen laatu. Musiikki ei ilmennyt kovin tärkeänä, vaikka se monessa tuomaroinnin osa-alueessa nousikin esille (Taulukko 1. Taulukko 2. Taulukko 3.). Yksi vastaajista mainitsi myös erikseen tärkeäksi osa-alueeksi pakolliset liikkeet ja olisikin mielenkiintoista tehdä jatkokysymys siitä, miten tämä kaikkein vähiten pisteitä antava osio näyttäytyy hänelle tärkeimpänä.

Taulukko 3. Mitkä asiat ovat kilpailijoille tärkeitä koreografiaa luodessa

Luokka	Mainintojen määrä
Omaperäisyys (koreografia näyttää esiintyjältä, hienoja temppuja, kiinnostavuus)	4
Koreografian vastaa sääntöjen vaatimuksiin (pakolliset liikkeet, yleinen vastaavuus)	3

Liikkeen laatu (liikepuhtaus, suoritustekniikka, flow)	3
Musiikki (musiikin tukinta, hyvä musiikki → jaksaa kuunnella)	2
Koreografian sopiminen omalle tasolle	1

6.1.2 Tuomaroinnin osa-alueiden hahmotus

Jokainen vastaaja ilmoitti ymmärtävänsä tuomareiden osa-alueiden erot. Kolme neljästä vastaajasta selitti erikseen vielä auki nämä osa-alueet. Yksi vastaajista kertoi lisäksi, että A-tuomarin osa-alueet ovat vaikeimmat hahmottaa ja jotkut D-tuomarin arvioimista liikkeen kriteereistä ovat vaikeita ymmärtää. Kysymyksen asettelussa oli erikseen mainittu, että säännöistä saa tarkistaa, mikäli ei muista. Hämmennys A-tuomarin osa-alueesta on ymmärrettävää, sillä monia kategorioita ei avata juuri ollenkaan, mitä ne oikein tarkoittavat. Tällöin kilpailijan ja tuomarin on ehkä vaikea tietää, mitä siinä kategoriassa edes arvioidaan.

6.1.3 Tuomaroinnin osa-alueiden pisteytyksen tasa-arvoisuus

Kolme neljästä vastaajasta kertoi D-tuomarin pisteiden vaikuttavan vähiten, mutta kaksi vastaajista koki sen olevan vain positiivinen asia, kun taas kolmas koki D-tuomaroinnin yleisesti tekevän kaikista esityksistä toistensa kopioita. Kaksi vastaajista koki E-tuomarin pisteiden olevan korostuneet. Yhden vastaajan mielestä kaikki osa-alueet tuntuvat tasa-arvoisilta, vaikka on hyvä, etteivät D-tuomarin pisteet yksin vaikuta siihen kuka on paras, lisäksi hän totesi, ettei juuri ole pohtinut asiaa tältä kannalta. Yksi vastaaja koki A- ja E-tuomarin pisteiden olevan samalla linjalla keskenään. Vain yksi vastaajista mainitsi päätuomarin, joka hänen mukaansa ei juuri näy pisteytyksessä, vaan toimii lähinnä ylilyöntien ja muiden vastaavien torjuna. Vastaajat tuntuivat hahmottavan hyvin D-tuomarin osa-alueen vähäisen vaikutuksen ja muutamalla tuntui olevan tiedossa maksimipistemäärät eri osa-alueista. On vaikea sanoa, onko heillä tietoa siitä, miten näitä pisteitä käytetään hyödyksi esimerkiksi tasatilanteessa.

6.1.4 Sääntöihin tutustuminen käytännössä

Vastausten perusteella on tehty suppea sisältöanalyysi, jossa on pyritty jaottelemaan vastauksissa mainitut asiat erilaisiin luokkiin. Taulukon 4 perusteella vastaajat ovat käyttäneet erilaisia tapoja sääntöihin tutustumiseen. Jokainen oli itse tutustunut sääntöihin, eikä näin ollut pelkästään luottanut johonkin toiseen keinoon. Lisäksi tuomaria olivat lähes kaikki käyttäneet avuksi aiemmissa kisoissa ja yksi vastaajista, joka ei ollut käyttänyt, ilmoitti käyttävänsä vuoden 2018 kisoihin. Tiivistelmää ja muita tankotanssijoita oli käytetty paljon apuna. Kaikkia apukeinoista oli käyttänyt vain yksi vastaajista. Kaksi vastaajista oli käynyt tuomarikoulutuksen. Jokaisella vastaajalla oli vähintään kaksi tapaa tutustua sääntöihin.

(Taulukko 4.) Sääntöihin tutustuminen näyttäisi näillä vastaajilla olleen ahkeraa ja kattavaa.

Taulukko 4. Sääntöihin tutustuminen käytännössä

*Yksi ei aiemmissa kisoissa ollut käyttänyt, mutta niiden jälkeen on hyödyntänyt tuomareiden apua

Sääntöihin tutustumisen tapa	Mainintojen määrä
Itse	4
Tuomari apuna	3 (4*)
Suomenkielinen tiivistelmä apuna	3
Toinen tankotanssija apuna	3
Tuomarikoulutus käytynä	2

6.1.5 Mikä säännöissä on ollut haastavaa kilpailijoille

Tämä osio näyttäytyi enemmän Vapaa sana –osion kaltaisena ja lähes kaikki vastaajat antoivat samalla kehitysehdotuksia. Kaikkien kohdalla kyse ei niinkään tuntunut olevan siitä, mikä oli haastavaa, vaan siitä, mitä he itse haluaisivat muuttaa säännöissä, näissä on kuitenkin pieni vivahde-ero. Liikkeisiin liittyen kommentoitiin sitä, että yleisesti saisi olla lisää liikkeitä pakollisten liikkeiden listassa, pyörivälle tangolle haluttiin omat liikkeet ja dynaamisia liikkeitä toivottiin lisää. Lisäksi yksi vastaaja kertoi haluavansa eroon kokonaan pakollisista liikkeistä, koska niiden kuvaukset ovat hänen mielestään liian rajaavat. Tämä on mielenkiintoinen näkökulma, sillä kuten aiemmin on tullut ilmi, kaikki mitä ei ole erikseen kielletty on sallittua, myös päätuomarin Nanna Halosen mukaan. Tästä huomaa, ettei sääntöjen käyttöä ole kaikissa suhteissa ehkä ymmärretty oikein.

Kaksi vastaajaa kommentoivat huonosti avattuja tuomaroinnin kohteita, on vaikea tietää miten koreografia tulisi rakentaa, jos ei ole varma mitä tuomari oikeastaan katsoo ja arvioi, tämä on varmasti haaste myös tuomareille. Lisäksi toinen heistä kommentoi myös A-tuomaria erikseen, kuinka A-tuomari voi käyttää liikaa omaa mielipidettään arviointiinsa, eivätkä tuomaroinnin kategoriat vastaa taiteellisuutta. Yksi vastaaja koki tasapainoisen ja sääntöjen mukaisen koreografian rakentamisen olevan haastavaa, etenkin niin että se olisi yhä mielenkiintoinen.

6.1.6 Vapaa sana –osio

Vapaa sana –osioon vastasi kolme neljästä vastaajasta ja yksi heistä vain kehuakseen kyselyn toteuttajaa. Toinen vastaajista kertoi pohtineensa sitä, mikä on liikkeen hyvä suunta ja sitä ei varsinaisesti erikseen avata. Tähän varmasti vastauksena olisi pakollisten liikkeiden listan kuvien mukainen suunta. Ongelmana kuitenkin on se, ettei tästä listasta löydy kaikkia maailman tankotanssiliikkeitä eli vastuu jää myös kilpailijalle itselleen pohtia oikeaa suuntaa liikkeelle. Toinen vastaajista kommentoi arvostelumateriaalin saatavuutta.

Kilpailijat saava tällä hetkellä tietoonsa vain kokonaispistemääränsä, eivätkä esimerkiksi sitä, missä kategoriassa heidän pitäisi parantaa. Tästä seuraa se, että kilpailijan on vaikea kehittää heikkoja osa-alueitaan. Täytyy kuitenkin muistaa, että tuomarilomakkeissa lukee tuomareiden nimet ja niiden jakamisesta jotkut tuomarit saattaisivat saada ns. kuraa niskaan. Lisäksi pisteet julkaisevalle päätuomarille tästä koituu paljon ”ylimääräistä” työtä, josta hän ei saa minkäänlaista korvausta. Tällä hetkellä pisteitä ja päätuomarin analyysiä voi käydä kysymässä aina oman suorituksensa jälkeen. Ehkä tulevaisuudessa elektroninen arviointimenetelmä voisi poistaa tämän ongelman ja suorituksen avatut pisteet saataisiin näin helpommin kilpailijoille.

6.2 Työn soveltaminen oikeaan elämään ja kehityspohdinta

Tätä opinnäytetyötä voi käyttää apunaan tankotanssijat, tankotanssituomarit ja tankotanssin valmentajat. Kilpailuihin valmistautuessa tästä työstä löytyy tiivistetysti, sekä laajemmin kuvattuna, ne asiat, joita tankotanssin tuomarit arvioivat. Lisäksi tankotanssin ohjaajat voivat hyödyntää näitä tietoja ohjatessaan tavallista tuntiaan, jos he haluavat viedä tunnin tavoitetta kilpailullisempaan suuntaan. Amatöörakisoihin ja ns. Showcase –kisoihin näistä kategorioista voi myös olla apua arviointikriteerien suunnitteluun ja peilaamiseen. Työn voi nähdä myös palautteena säännöistä; miten ne voi ymmärtää ja onko kyseinen määritelmä ollut kirjoittajan tai kirjoittajien tavoitteena. Samalla työ voi toimia esimerkkinä henkilölle, joka tulevaisuudessa mahdollisesti itse alkaisi rakentaa kilpailusääntöjä saman tyyppiseen lajiin. Tankotanssin näkökulmasta työ on ollut ainutlaatuinen ja sen tavoitteena on ollut auttaa pääasiassa tankotanssijoita, sekä tuomareita.

Jatkossa tärkeää olisi muokata Code of Pointsia avaamaan eri kategorioita paremmin. Mikäli jotakin kategoriaa ei avata, voivat kilpailija ja tuomari käsittää sen eritavoin ja tästä voi syntyä ristiriitoja heidän tai jopa kahden eri tuomarin välille. Lähtökohdat eivät ole reilut, jos määritelmät eivät ole riittävän standardoidut. Kilpailijoiden ja tuomareiden tulee rohkeasti antaa kritiikkiä liitolle, jotta se voisi toimia parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi voisi rakentaa samanlaisen työn muiden kategorioiden kilpailijoille tai jopa suomentaa liiton säännöt.

Yleisinä positiivisina tulevaisuuden kuvina tankotanssille ovat ehdottomasti valmennustoitminnan ja sääntöjen kehittäminen, jotta niitä päästäisiin hyödyntämään täydessä potentiaalissa. Lajia yleisesti tulisi tutkia lisää, samoin kuin eri liittojen sääntöjä siinä suhteessa, että onko järkevää pitää kahta lajiliittoa.

Lähteet

Acrobatic Gymnastics Code of Points 2017-2020 FIG, Rules, Acrobatic, Disciplines, FIG-Gymnastics, Fédération Internationale De Gymnastique. Luettavissa: <http://www.fig-gymnastics.com/site/rules/disciplines/acro> Luettu: 11.10.2017

Aerobic Gymnastics Code of Points 2017-2020 FIG, Kansalliset säännöt, Säännöt, Kilpailu, Kilpa-aerobic, Löydä voimistelu, Suomen Voimisteluliitto. Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/fi/Löydä-voimistelu/Kilpa-aerobic/Kilpailu/Säännöt> Luettu: 11.10.2017

Ahlqvist H. & Koskela S. 2001. Tanssillisen voimistelun perusteet. SVoLi. Helsinki.

Difficulty Sheet, Official Documents, POSA World Federation. Ladattavissa: <http://polesportsandartsworldfederation.org/official-documents/> Luettu: 11.9.2017

Halonen, N. 12.9.2017. Päätuomari. Suomen tankotanssiliitto FPFF. Puhelinhaastattelu. Jyväskylä ja Tampere.

History of Pole, International Pole Dance Fitness Association. Luettavissa: <http://ipdfa.com/about/history-of-pole/> Luettu: 25.7.2017

Historia, Suomen Tankotanssiliitto FPFF. Luettavissa: <http://www.tankotanssi.net/fi/historia> Luettu: 25.7.2017

IFAGG Competition Rules of Aesthetic Group Gymnastics, Yli 14-vuotiaiden SM-sarjat ja kansainvälisten kilpailujen säännöt, Säännöt, Kilpailu, Joukkuevoimistelu, Löydä voimistelu, Suomen Voimisteluliitto. Luettavissa: <https://www.voimistelu.fi/fi/Löydä-voimistelu/Joukkuevoimistelu/Kilpailu/Säännöt> Luettu: 9.10.2017

Liitto, Pole Sports Finland. Luettavissa: <http://www.polesports.fi/liitto/> Luettu: 25.7.2017

News, POSA World Federation. Luettavissa: <http://polesportsandartsworldfederation.org/call-us-posa-world-federation/> Luettu: 11.9.2017

POSA Artistic Sheet, Materiaalipankki, Tankotanssin maailma. Ladattavissa: <https://www.tankotanssinmaailma.com/download/> Luettu: 3.9.2017

POSA Code of Points version 6.4, Official Documents, POSA World Federation. Ladattavissa: <http://polesportsandartsworldfederation.org/official-documents/> Luettu: 2.9.2017

POSA Execution Sheet, Materiaalipankki, Tankotanssin maailma. Ladattavissa <https://www.tankotanssinmaailma.com/download/> Luettu: 6.9.2017

The Federation, POSA World Federation. Luettavissa: <http://polesportsandartsworldfederation.org/about/> Luettu: 11.9.2017

Willson G. 1997. Esittävän taiteen psykologia. Kustannusyhtiö Puijo. Kuopio.

Liitteet

Liite 1. Päätuomarin tuomarointikaavake Helsinki 25.5.2017, julkaisematon

Kirjoittajan haltuun luovuttanut päätuomari Nanna Halonen.

HEAD JUDGE / SM-Karsinta Helsinki 25.5.2017

Name of Judge

Name of Athlete

Category

Deductions Penalties or Disqualifications by Head judge:

Presentation fault (Theatrical Presentation)	-1 (one time)
Incorrect attire (jewelry, ornaments, body glitter/painting, national identity, etc.)	-3 (each time)
Failure to appear on the competition area within 20 seconds	-1 (one time)
Prohibited moves	-5 (each time)
2nd or more of acrobatic elements	-3 (each time)
Interruption of performance for 2-10 seconds	-2 (each time)
Stop of performance more than 10 seconds	-3 (each time)
Themes in contravention of the Olympic Charter and the Code of Ethics	-10 (one time)
Presence in prohibited area	warning
Improper behavior / manners	warning
National tracksuit not being worn	warning
Competition attire not being worn at medal award ceremony	warning
Walk-over	disqualification
Serious breach of the IPSAF Statutes, Technical Regulations or Code of Points	disqualification
Unsportsmanlike conduct against athletes	disqualification
Disrespectful behavior towards the Head Judge and Jury	disqualification

Deduction if apply